

Szervezz és szerveződj!

civil kollégium alapítvány

KÖZÖSSÉGSZERVEZŐK ELEMZIK

MEGNYERT ÜGYEIKET ÉS A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ FOLYAMATOT

A Civil Kollégium Alapítvány 2017-2018-as közösségszervező programjának zárótanulmánya

IMPRESSZUM

Szerkesztő: Kertész Anna

Tipográfia, tördelés és fedél: Sturm Dániel

Szövegeikkel hozzájárultak: Badzsó Angéla, Bálint Mónika, Csordás Anett, Giczey Péter, Horváth-Kertész Balázs, Homoki Andrea, Horváth Ferenc, Kaprinyák Szilvia, Kiss Anna, Lintényi Levente, Mészáros Zsuzsanna, Molnár Ágnes, Molnár Zóra, Peták Péter, Sebály Bernadett, Varga Máté

Fotók: Csoszó Gabriella, Kállai Márton, Major Frigyes

Civil Kollégium Alapítvány 2018

Bevezető	5
Női szervezők, közös ügyek - mentori interjú Bálint Mónikával	6
Feszegetik a határokat – Szegedi LGBT Közösségért	8
Világító részletek - Eleven Gyál, Eleven Emlékmű	12
Hekkelni a rendszert – Mozdulj a Losiért!	16
Helyi és országos siker – Lépjünk, hogy Léphessenek! Közhasznú Egyesület	20
Út az élhetőbb élethez – Pilisi Civilek	24
A kiállítás ereje – mentori interjú Giczey Péterrel	26
Jó vágányra kerültek – MátészalkaLeaks	28
Alakított és alakították - Haladjunk!	32
Megfogják a fiatalokat – Natív	36
Ki a lomokkal és le a romokkal! – Béke-telep Akciócsoport	40
Fontos az ünneplés - mentori interjú Peták Péterrel	44
Büszke részesei a közös sikernek – Önállóan lakni – Közösségben élni	46
Országos figyelem - Maradjanak a FÁK a Rómain	50
Jó szomszédok – Civil Kotta	54
Minden adatot megszerezték – AVM Pécs	58
„A saját háttérbevonulásunkat készítjük elő” - interjú Varga Mátéval, a CKA elnökével	62
Az otthonápolási kampány sikerének titka	64
Legyünk mozgalom? – A 2018-as országgyűlési választások körüli összefogás eredményei	68
Ahol minden a közösségről szól - interjú Mészáros Zsuzsannával, a CKA ügyvezető igazgatójával	70
Köszönetnyilvánítás	74

Több tízezer otthonápoló életét könnyebbé, jobbá tévő kormányzati intézkedés kiharcolása. A telepet rettegésben tartó kóbor kutyák humánus eltüntetése. Egy romos ház lebontása, a benne élő nagycsalád lakhatásának megoldása. Egy forgalmas felüljáró, egy iskolai kerítés felújítása. A metró akadálymentesítése, kilakoltatások megakadályozása, megannyi fa megmentése. Lehetetlen felsorolni, hogy mi mindent lehet elérni alulról induló és a közösségszervezés módszereivel működő kezdeményezésekkel. Szinte lehetetlen felsorolni mi mindent értek el közösségeink az Open Society Initiative for Europe (OSIFE) támogatásával futó egy éves programunk alatt. Mégis megpróbáljuk ebben a kiadványban, és most már azt is elárulhatjuk, hogy a fenti példák is ennek a 2017/18-as programévnek a „termései”.

Nemcsak megnyert ügyeinkkel, de küzdelmeink, kisebb-nagyobb eredményeink vagy éppen kudarcaink bemutatásával is bizonyítani szeretnénk azt, hogy nincs nagyobb erő, akarat, mint amit az érintettek maguk tudnak felmutatni ügyeikben. Ha pedig anyagi és szakmai támogatást kapnak mindehhez, akkor szinte bármit elérhetnek.

Bemutatott közösségeink, törekvéseik és sikereik inspirálóak lehetnek bárki számára, aki kisebbségben érzi magát, aki sérülékeny csoport tagja vagy támogatója, de azok számára is, akik szűkebb-tágabb környezetüket szeretnék élhetővé varázsolni.

Nem az a célunk, hogy a közösségszervező megközelítésünk mélységeit vagy módszereink egyediségét és összetettségét mutassuk be, hanem hogy bizonyítsuk: a legnagyobb ellenszélben is lehet ereje és sikere a közösségi összefogásnak és érdekérvényesítésnek.

A Civil Kollégium Alapítvány szakmai stábja

Női szervezők, közös ügyek

– A 2017-18-as OSIFE-s közösségszervezői program keretében öt nőt mentoráltál – mennyire váltak női ügyekké az általuk képviselt célok? Lehet, hogy csupán társadalmi sajátosság, hogy a közösségi ügyeket nők viszik?

– Magyarországon a segítő szakmákban, a pedagógusok között, tehát a közösségi funkciókban eleve sokkal több nő dolgozik, ez részben egzisztenciális dolgokkal függ össze. Bár az, hogy a közösségszervező nőink között jócskán akad egyedülálló, már megdönti azt a feltételezést, hogy minden női közösségszervező mögött egy jó keresetű férfi áll. Mint ha a közösségszervezés alapját jelentő speciális kommunikáció bizonyos területeken inkább a nők sajátja lenne Magyarországon, ahogy az empátia, a közösségi dinamikákra, kölcsönhatókra való odafigyelés, mások motiválása is. A velünk dolgozó szervezők többsége - és nem csak a nők - napi munkavégzéséhez fontos, hogy ezekben a készségekben erősek legyenek.

– Egy mentornak hatalmas kihívás, ugyanakkor a munkája szerves része, hogy a mentoráltjai érintettek, így sokszor maguk is problémákkal küzdő emberek. Mennyire sajátosak ezek a kapcsolatok? Meg lehet tartani azt a fajta távolságot, amelyet a szociális segítő szakma megkövetel?

– Formálódó szakma még a közösségszervezői és az azt támogató mentori is. Ha nagyobb múlttal, nagyobb költségvetéssel, kialakult intézményi struktúrával működne, akkor biztosan külön lehetne választani a szerepeket, hogy legyen szupervízió, mentális támogatás, mellette pedig egy technikaibb jellegű szakmai mentorálás. Ezek most abszolút összecsúsznak. Nekem ez alapvetően közel áll a természetes működésemhez, hiszen közösségszervezőként is egy nagyon problémás csoporttal foglalkoztam három évig: a közmunkás mozgalomban kimondottan rossz életutakkal, pszichés, fizikai állapottal rendelkező emberekkel dolgoztam. Sokat tanultam azzal kapcsolo-

NÉVJEGY

Bálint Mónika közösségszervező, tréner és mentor, jelenleg a CKA országos szervezője. Eredeti végzettsége szerint szociológus, 2001 óta tevékenykedik civil szervezetekben, 2007 óta foglalkozik közösségi munkával és a társadalmi részvétel lehetőségeivel. Közösségszervezői tapasztalatait a Magyar Szegénységellenes Hálózat munkatársaként szerezte, 2014 és 2017 között a Közmunkás Mozgalom a jövőért csoport szervezőjeként dolgozott.

latban, hogy milyen elvárásaink lehetnek nehéz körülmények között létező emberekkel szemben, például hogy egy hajléktalan ember mennyire tud egy héttel előre tervezni. Az ügyben is tapasztalatot szereztem, hogy mi az, ami már nem a természetes működéssel jár együtt, mikor kell külső segítséget kérni.

– Mit tanultál még az elmúlt programéből?

– Az elején sokkal nagyobb következeteséget vártam el magamtól például a számonkérés terén, de mind jobban megismerve a közösségszervezőink helyzetét rá kellett jönnöm, hogy van, hogy nem életszerűek ezek az elvárások. Azt is megtapasztaltam, hogy van egy csomó fogódzó a közösségszervezés módszertanában, amivel ott is lehetett eredményt elérni, ahol a szervezés valójában nem volt sikeres. Létezik egy olyan visszahatása, hogy ha éppen nem esik szét teljesen a csoport, akkor utána bele tud kapaszkodni a kritikus helyzetben. Több helyen megtapasztaltam azt, hogy hogyan tud megerősödni újraéledni egy csoport, és hogy milyen utat járhatnak be, milyen sikereket érhetnek el fél év alatt a semmiből.

– Mit mutatnak számodra a tavalyi év tapasztalatai: láthatóbbá kellene válni a közösségszervezők, illetve -vezetők

munkájának egyfajta példamutatás gyanánt, vagy hagyjuk békén őket végezni a munkájukat?

– Feldolgozandó családás volt, hogy politikailag még rosszabb helyzetbe kerültünk áprilisban. Az emberek egy része még jobban begubozódott, még jobban fél, és ebből adódó-

an nagyon óvatos lennék, hogy stratégiaileg mikor és hogyan érdemes beszélni a szervezőkről, a módszerről, arról hogy hogyan dolgozunk. Ugyanakkor pont azért, hogy minél többen aktívak legyenek, be kell mutatni, hogy vannak emberek, akik kiállnak az ügyeikért, és be kell mutatni magukat az ügyeket is – a média elengedhetetlen része a döntéshozókra gyakorolt nyomásgyakorlásnak. A magyar társadalomnak kevés tapasztalata van abban, hogy hogyan tudják az emberek elérni a céljaikat közösségben, hogyan tudnak szerveződni, és kijárni valamit, még ilyen iszonyú ellenszélben is, mint a mostani.

Hosszú távú befektetés, hogy beszéljünk arról, hogy hogyan tudják az emberek képviselni magukat, mert ennek a politikai pártok szintjén sincs elegendő múltja. Az összes párt megspórolta magának a mozgalmatszervezést és bázisépítést. És nincs ezzel másképp a civil szervezetek többsége sem. Magát a közösségszervezést is azért kezdtük el, mert 2010-re egy csomó

szervezet ráállt arra, hogy projektszervezetként működik és pályázatokra építi a működését, nem pedig közösségekre. Mindezekon túl azért is fontos bemutatni a küzdelmeket, mert helyi szinten nem lehet az emberek képébe hazudni, hogy az, aki teljesen jogosan normálisan működő közvilágítást követel, az idegen érdekeket képvisel. Ha konkrét ügyeket, szereplőket mutatunk be, és nem egy általános módszert, szerveződést, akkor sokkal kevésbé lehet félrevezetni az embereket.

– Országos szervezőként az lesz a feladatod a következő programévben, hogy összekapcsold ezeket a közösségeket és ezáltal láthatóbbá váljanak az ügyek?

– Az egyik feladat alapszinten összekapcsolni azokat, akik már a Civil Kollégium berkeiben működnek - nagyon önző okból is: hogy legyen civilkollégiumos identitásuk. Sokan pusztán támogatóként tekintenek ránk és nincs meg az a viszonyulás, hogy ennek a szervezetnek a tagjai lennének. Azt próbálom elérni, hogy minden közösségszervező úgy érezze, hogy ő civilkollégiumos közösségszervező, akinek persze van egy delegáló közössége. A negyedéves találkozók túl lesznek egyéb alkalmak, ahol tapasztalatokat cserélhetnek, szeretném elérni, hogy „átjárjanak” egymáshoz, közös kampányokat indítsanak. Ez úgy teszi őket láthatóvá, hogy nem egy-egy csoportnak kell felépítenie és helyi szintről országos szintre vinni egy-egy ügyet, hanem van egy keret, amiben mindenki helyi szinten valósítja meg a célokat.

Feszegetik a határokat

A csoport 2015 óta dolgozik közösség-szervező módszerrel, 2017-ben azzal a célkitűzéssel indultak neki az évek, hogy olyan ügyekkel foglalkoznak, amelyek országos terjeszkedésre is lehetőséget adnak.

Budapestet leszámítva az összes településen hiányoznak a szexuális és nemi kisebbségek az esélyegyenlőségi programokból, a csoport elsődleges célkitűzése az volt, hogy Szegeden bekerüljön a kisebbség a HEP-be és más vidéki településeken is indukálják ezt a folyamatot.

Ezen kívül folytatni akarták a „Biztonságos tér” nevű kampányukat, amelyhez vendéglátóhelyek, szolgáltatók, intézmények egy „Biztonságos tér” feliratú, szivárványszínű matrica kihelyezésével csatlakozhattak.

A kampányt 2016-ban szervezte meg először a csoport, körülbelül egy tucat olyan csatlakozóval, akik Szeged meghatározó vendéglátóhelyei voltak. Ez a kampány alapvetően azért fontos, mert a több száz személyes beszélgetés során, és anonim kérdőívek válaszaiban is a leghétköznapibb, leggyakoribb problémaként az jött elő, hogy az LGBTQ-emberek számára nem biztonságosak a vendéglátóhelyek, közösségi terek, legalábbis az érintettek nem érzik ezeket annak. A kampánnyal az volt a cél, hogy ez a probléma váljon a közbeszéd részévé, és ugyanakkor megmutassák azt is: Szeged alapvetően egy biztonságos város. Már az első évben sem csak szegedi helyek csatlakoztak az akcióhoz, ezért a csoportnak az volt a terve, hogy ezt a kampányt komolyabban elkezdik terjeszteni az országban.

A MENTOR MONDTA:

„Az LGBTQ csoportok tagjainak életét sok félelem övezi, ezért az érdekvédelem munkában általában kisebb lépésekben lehet haladni, és vannak olyan gátak, amiket nem lehet figyelmen kívül hagyni, bizonyos helyzetekben nem lehet szabad beletolni a csapatot. Anna ügyesen feszegette, feszegeti a határokat, miközben a segítségével biztonságos kereteket, tiszta működési szabályokat állított fel a csoport.”

MEGNYERT ÜGYEK

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság kimondta: a csoport jogsértő módon lett kitéve az Új Nemzedék Központ közösségi tereiből; a nemi kisebbségek védelme bekerült Szeged Helyi Esélyegyenlőségi Programjába.

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Kiss Anna

2015 óta közösség-szervező, két évvel korábban csatlakozott a csoporthoz önkéntesként. Mindig is érdekelték a társadalmi problémák, már középiskolásként is társadalomtudományi osztályba járt, és egyetemi tanulmányai alatt is több hátrányos helyzetű csoporttal (hajléktalan emberekkel, kábítószerfüggőkkel, idősekkel) dolgozott önkéntesként különféle szervezeteknél. A helyi LGBTQ-szervezethez saját érintettsége miatt is csatlakozott, de nem csak ezért. Hiánypótlónak látta a csoport munkáját, és azért maradt ilyen sokáig a szervezetben, mert itt érezte leginkább, hogy nagyon szükség van rá.

„Kezdetben elsősorban egy saját identitásomat megerősítő, biztonságos közegként tekintettem a csoportra. Ma már inkább a közös érdekeink érvényesítésének alapvető eszközét látom benne.”

Anna

A KÖZÖSSÉG:

A Szegedi LGBT csoport

Jellemzően fiatalokból álló, de ezen túl nagyon sokszínű csoport alakult ki: egyrészt megjelennek az LGBTQ-közösségen belüli kisebbségek (transznemű, queer, intersex, nem-bináris, aszexuális, poliamor tagok révén), másrészt a csoporttagok gondolkodásmódja, életkora, háttere, vallási meggyőződése és politikai hovatartozása is sokféle. Emellett a csoport egyre szolidárisabb más elnyomott társadalmi csoportokkal szemben is.

A csoport magjába nehéz bekerülni, szigorúan meghatározott szinteken át vezet az út a tagságig, de szinte minden csoporttalálkozó nyilvános, sok a bekapcsolódási lehetőség.

A közösség számára is elfogadható helyi esélyegyenlőségi program érdekében folytatott lobbitevékenységbe nagyon sok ember bevonódott (a tagok sokaságán túl más civil szervezetek, cégek, politikusok és egyházi szereplők is), és a szervezet az egész érdekvédelem folyamat során, minden egyes lépésről tájékoztatta a közösséget.

A csoport kommunikációja sokat fejlődött: egyre több tag mer nyilatkozni újságnak, rádióknak, tévének, ami kulcsfontosságú a közösséget sújtó problémák láthatósága szempontjából.

A csoport a Pride-on

A PROGRAMÉV:

Idén már öt városból (Szeged, Budapest, Pécs, Győr, Gyula) csatlakoztak vendéglátóhelyek és közösségi terek a „Biztonságos tér” matricakampányhoz. A kampányt 2016-ban Szegeden indította el a csoport, de 2018-ban ugrásszerűen megnőtt a csatlakozók száma, ami elsősorban a Budapest Pride és a pécsi Pemel közreműködésének köszönhető.

További eredmény, hogy a csoport sikeresen képviselte magát az Egyenlő Bánásmód Hatóság előtt, így a hatóság 2018 nyarán kimondta, hogy 2017-ben jogsértő módon lett kitiltva az egyesület az Új Nemzedék Központ közösségi tereiből – ez az ítélet a teljes magyar sajtót bejárta.

A csoport történetének egyik legfontosabb eredménye, hogy alapos előkészítéssel és kitartó érdekérvényesítő munkával elérte, hogy Szeged városa a Helyi Esélyegyenlőségi Program keretében négy, az LMBTQ-emberek esélyegyenlőségét célzó intézkedést vállaljon magára a következő öt évre vonatkozóan. Háromnegyed évvel az új esélyegyenlőségi program elfogadása előtt elkezdtek aláírásokat gyűjteni egy poszterre, amivel le is fotózták a támogatóikat, hogy vizuálisan is láthatóvá tegyék: sokan támogatják az ügyüket.

Az elért eredmény feltételezi azt, hogy az esélyegyenlőségi programon keresztül rendszerszintű változások történhetnek a településen az LMBTQ emberek elfogadását és elfogadtatását illetően.

A korábbiakhoz képest jelentős politikai tudatosságot mutat az, hogy a 2018-as országgyűlési választások előtt a csoport LMBTQ-szempontról értékelte a pártok programjait (az értékelésüket 8500-an nézték meg a Facebookon), valamint egy kérdőív segítségével írásban kikérdezte a szegedi választóköri jelöltjeit az LMBTQ-emberekkel kapcsolatos terveikről.

A csoport tagjai az év során számos esetben vették fel a kapcsolatot képviselőkkel, döntéshozókkal.

„A közösségszervezés az valami olyan dolog, aminek a segítségével részvételi demokráciát lehet teremteni. Azért ez nem annyira rossz, egy olyan országban, ahol a demokráciának már szinte csak az intézményei és a külsőségei vannak meg. Szeretném, ha a közösségszervezés módszere elterjedne az LMBTQ-közösségen belül, mind vidéken, mind Budapesten, hogy az elnyomásban élő emberek megtapasztalják: ők maguk képesek erős szervezeteket építeni, hatékonyan képviselni az érdekeiket, és ezáltal változtatni a sorsukon.”

Anna

HEP-montázs

Világító részletek

Az Eleven Gyál azért alakult, hogy az Eleven Emlékmű projekt helyi szinten is megvalósulhasson. A csoportot azonban inkább lokális ügyek tették aktívvá, és a helyi célokért végzett munka (akció, szereplés, konfrontáció stb.) során találták meg azokat a közös értékeket, amelyek mentén igazi közösséggé formálódtak.

Az Eleven Emlékmű esetében a feladat a csoport strukturálása, bővítése volt, illetve új, a bevonást lehetővé tevő akcióformák kitalálása, megvalósítása. A csoport készült a Gulág emlékmű Szabadság téri felállítására, de a kormányzat végül elhalasztotta és más helyszínre tervezte a szobrot.

Az Eleven Gyál pályázati időszaka két ki-választott helyi ügygel indult. Az elégtelen közvilágítást és a járdák állapotát a csoport által készített és terjesztett kérdőívén 300 helyi lakos jelölte meg problémaként. Mivel a település érintett az országos botránytól kísért Elios Zrt led beruházásában, a közvilágítással kapcsolatban egyrészt szerették volna elérni az átlátható önkormányzás jegyében a szerződés és mellékleteinek nyilvánosságra hozatalát, illetve a többi érintett településen lakókkal valamilyen együttműködés kialakítását.

A MENTOR MONDTA:

„Itt egy problémamegoldó csoportból igazi közösség lett. Mióta erős vezetők dolgoznak a társaságban, visszajöttek azok a társadalmi és emlékezetpolitikai kérdések, amelyek miatt eredetileg alakult a közösség. Olyan normák fogalmazódtak meg a csoportban, amelyek túlmutatnak a helyi ügyeken.”

ELÉRT EREDMÉNYEK

lámpatestek egy részének cseréje, ígéret a járdajavításra

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Homoki Andrea

Vérbeli aktivista, az Eleven Emlékmű közösségében végzett munkája hozta el a fordulópontot az életében, és tette elkötelezetté a civil ügyek irányába. Az Eleven Emlékmű kapcsán gyakorlatot szerzett az utcai aktivizmus, bevonás terén, egy közösség megszervezésében, fenntartható működésének kialakításában, fundraising alapú önfenntartásában. Több CKA-s és egyéb civil képzésen is részt vett az elmúlt években, az ő kezdeményezésére alakult meg az Eleven Gyál nevű közösség.

„Egyre jobban elköteleződtem a civil aktivizmus iránt és egyre kevésbé tudtam a könyvelői munkámra koncentrálni, ezért (családi támogatás mellett) úgy döntöttem, hogy feladom a korábbi stabil, jól fizető könyvelő állásomat és beleugrottam a semmibe, majd 2016 nyarán elnyertem egy heti 20 órás közösségszervezői ösztöndíjat a CKA-Ökotárs kiírásában. Mit jelent ez a közösség számomra? Szinte mindent! Például, hogy milyen szisztematikus, apró építkező munkával lehet előre jutni. Hogy hogyan lehet összeegyeztetni egy önkéntes, civil közösségben a hatékonyságot és a „jól érezzük magunkat” érzést. Kezdeti reményeimet is felülmúlta ez a közösség.”

Andrea

A KÖZÖSSÉGEK:

Eleven Emlékmű, Eleven Gyál

Az Eleven Emlékmű négy éve működő csoport, amely a Szabadság téri emlékmű elleni tiltakozásként alakult. Fő területük az emlékezetpolitika, akciókon és eseménysorozatokon „használják fel” a különböző traumák feldolgozását, megértését segítő személyes családtörténeteket. A beszélgetéseik egyfajta szabadegyetemként is felfoghatóak, sok területen sokféle vélemény jelenik meg, fejlesztik a vitakultúrát, növelik az empátiát.

Az Eleven Gyál csoport a helyi problémás ügyek megoldására fókuszál, miközben tagjai több más országos szintű közéleti ügy kapcsán is aktívak. A csoportot az első közös ügy és akció hozta igazán össze, egy év alatt megháromszorozódott a tagok száma, és több elkötelezett közösségi vezető is dolgozik a csoportban.

A csoport világhírességet hozott Gyálra

A PROGRAMÉV:

A közvilágítás ügyében fontos állomás volt a két helyszíni fénymérés a vitás területeken, ennek eredményéről több nagy elérésű médium is beszámolt. Még nagyobb nyilvánosságot kapott a csoport, amikor az MKKP-vel járdaszínezésbe fogtak. A fénymérés a csoport feltételezéseit igazolta, a jegyzőkönyvet az év végi közmeghallgatáson kiosztották az önkormányzati képviselőknek.

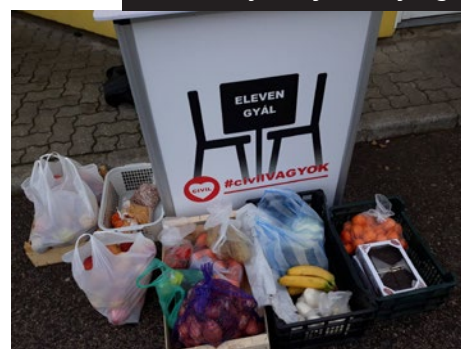
Egy másik sikeres akció – közös esti séta a polgármesterrel – azt eredményezte, hogy a településvezető elismerte, hogy vannak sötét kereszteződések, és arra kérte a csoportot, hogy írják össze ezeket, hogy a jövő évi költségvetésből elkülöníthessenek pénzt a probléma orvoslására. A közvilágítás ügyében a csoport számtalan eszközzel és akcióval dolgozott, például közérdekű adatokat igényeltek, bejelentéseket tettek, lepedőkkel üzentek a közterületeken a döntéshozóknak. A közösség minden lépését kommunikálta a Facebookon egyre gyarapodó szimpatizánsainak.

A másik fontos ügyben, járdakérdésben is sikerült előrelépnie a csoportnak. Több köztéri akciózásuk volt az elmúlt időszakban: járdaszínezések, kavicsszínezés,

járdakommandó (logózott, feliratozott hidegbetonozás). Ezek eredményeként a polgármester (egy cikkben) megígérte: lesz járdaépítési terv, pályázat, lakossági fórumok ebben a témában 2018 őszétől.

A csoport aktívan készült a választásra: tájékoztatási munkát végzett a kamupártok ellen, fórumot tartott stb. Az Eleven Emlékmű mintájára gyáli köztéri moderált beszélgetések indultak, ezeknél a helyi témák állnak a fókuszban.

Szenvedélyük a játékonyság

Több kis nyert ügye is volt a csoportnak: játszótéri homokozó feltöltetése, köztéri tábla áthelyeztetés, szemeteskuka kihelyeztetések. Lelkesíti a csapatot az adománygyűjtő akciók sikeressége: tanszergyűjtés, gyűjtés beteg gyermekek speciális ruháira, a Kajakommandó, amely a gyáli Családpont Egyesületen keresztül segít a rászorulóknak.

Az Eleven Emlékműnél ebben az időszakban volt egy nagyon sikeres két hónapon át tartó Torlódó múlt című sorozat nyílt levéllel, filmvetítéssel, buszos kirándulással és jó néhány beszélgetéssel, amelyben elsősorban az 1945 utáni időszak traumáival kívánt a csoport foglalkozni.

2018. márciusában volt az EE 4. évfordulója, ami egybe esett a választási időszakkal, ezért a csoport nagyszabású eseményt szervezett a Szabadság téren, ahol politikai megemlékezés (Majtényi Lászlóval) és kulturális felolvasás (Spiró Györggyel, Parti Nagy Lajossal és Závada Pállal) zajlott, majd este Eleven választási fórumot rendeztek, ahová a Bp.1 sz. vk. képviselőjelöltjeit hívták el. Itt nagyon sokan, 100 fölötti létszámmal jelentek meg. A csoport úgy érzi, hogy ennek is köszönhető volt a koordinált indulás ebben a körzetben.

Eleven emlékmű születésnap

„Nincs aprólékos, szisztematikus és következetes munka nélkül csodafegyver. Egyenként kell új és új embereket kézen fogni és bevonni a közéleti munkába, mert anélkül erőtlen marad a civil társadalom, ha nem lesz képes bázist építeni új emberekből. Ez az alap ahhoz, hogy egy közösség fenntartható módon megerősödjön. Ha egy kis helyi közösség meg tud erősödni, és lesz sok-sok aktív tagja, akkor már ki tud tekinteni a településéről és bekapcsolódni egy országos mozgalmi szerveződésbe.”

Andrea

Hekkelni a rendszert

Badzsó Angéla, VIII. kerületi lokálpatrióta gyermekei iskolájának, a Losonczi Általános Iskola szülői munkaközösségének megszervezését tűzte ki céljául a Közélet Iskolájának támogatásával.

A programév egyik fő célja az volt, hogy sikerüljön újradefiniálni, hogy mit jelent aktívnak lenni egy iskolában, mit érhet el egy önszerveződő szülői csoport ebben a hierarchikus rendszerben, amelyben hagyományosan csak közvetítői funkciója van az SZMK-nak. Mindezt ráadásul egy olyan iskolában kívánta megtenni, ahol a gyerekek nagy része halmozottan hátrányos helyzetű családban él, tehát nagyon lényeges az intézmény szülő-gyereket megtartó, támogató szerepe.

A közösség-szervező korábbi célját is szeretne volna megvalósítani. Bár az iskola az önkormányzat tulajdona, annak működtetése és fenntartása a Belső-Pesti Tankerület feladata. Az elmúlt évek során az iskola számos támogatást kapott tőlük vagy állami pályázaton keresztül. Megújult a teljes külső homlokzat, új vízhálózatot kapott az uszoda, és rengeteg tanteremben is végeztek állagmegóvó munkálatokat. Az iskolát körülvevő kerítés azonban mindig kimaradt, mert nem tisztázott, hogy ki a felelős az állapotáért. Angéla ennek kívánt utánajárni és felújíttatni a kerítést. Az iskola 1982-ben épült, azóta nem nyúlt a kerítéshez senki, aminek következtében nemcsak teljesen tönkrement, de az elmúlt másfél két évben baleseteket is okozott, és több kisdíák kiszökött rajta.

A MENTOR MONDTA:

„Angéla helyi szinten ismert és agilis ember, akinek kicsit sikerült meghekkelnie a hierarchikus iskolai rendszert, amiben a szülői munkaközösségnek csak formális szerepe van.”

MEGNYERT ÜGYEK

csengő a tanárban, felújított kerítés és tornaterem

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Badzsó Istvánné Angéla

Mindig is fontos szerepet töltöttek be az életében a kerületi civil segítőszervezetek, gyermekkorában a családjával együtt, majd mint fiatalasszony is sok segítséget kapott tőlük, pár éve pedig ő is aktív tagja, sőt formálója ezeknek a közösségeknek. Édesanyaként mindennapi életét és kapcsolatait nagyban meghatározzák a gyermekei iskolájának terei, az ott született kapcsolatok. Mindezt szeretne volna tudatosan formálni, és a szülők megerősített közösségén keresztül hatni az iskola, és így a gyerekek mindennapi életére.

„A közösség-szervezés lényege nem a megnyert ügyek száma, hanem a kapcsolatépítés, szakmai struktúra kialakítása, egy hosszabb együttműködés terveinek megszövése. Számos kudarcot megélve – és néha majdnem feladva a küzdelmet - értettem meg, hogy az elmúlt évek során végzett kerületi munkám annyiban változott csupán, hogy teljes emberként tudtam egy éven át rengeteget tanulni, fejlődni azért, hogy a jövőben is ezt csináljam.”
Angéla

Viszlát régi kerítés

A KÖZÖSSÉG:

Mozdulj a Losiért!

Angéla az év elején interjúzni kezdett a szülőkkel, akik beszéltek az iskolával, tanítással kapcsolatos gondjaikról, és arról, mennyire vannak megelégedve az iskolával. Ezek közül a szülők közül emelkedett ki az a néhány, akiből a közösség-szervező szeretett volna stabil, összetartó közösséget formálni. A terv hamar megghiúsult, a tanév elején a csoport egyik tagjának gyermekét bántalmazta egy másik szülő. A közösséget megosztotta a történet, az érintett gyereket elvitték az iskolából, a csoport tagjai szkeptikussá váltak a tervikkel kapcsolatban, nem akarták folytatni a munkát. A csoport újra és újra megpróbált feltámadni, de nem erősödött meg, nem születtek közösségi vezetők.

A PROGRAMÉV:

Az iskola kerítésének ügyében a szülők mind az önkormányzatot, mind a tankerületi vezetést többször is megkeresték, de az önkormányzat hátrította a problémát azzal az indoklással, hogy ez a tankerület feladata, amíg a tankerület vezetősége válasza sem méltatta a csoportot.

A szülők azonban nem torpantak meg. Közérdekű adatokat igényeltek a kerületben támogatott iskolákról, a felmerülő jogi vitákról a tankerület és az önkormányzat között, így egyre több infrastrukturális problémára derült fény. Emellett még egy komoly ügy körvonalazódott az interjúk során: a magántanulósítási gyakorlat. A megismert szülők közül többeknek lett időközben magántanuló a gyermeke. Új interjúk készültek ezekkel a szülőkkel, és Angéla felvette a kapcsolatot a kerületi művelődési ház mentor programjának vezetőjével is. Újabb közérdekű adatokat igényelt a magántanulók ügyében fővárosi és kerületi szinten is. Kiderült, hogy ebben a kerületben a legtöbb a – jobbára a szülő kérelmére – magántanulóvá vált diák, és általában

magatartási problémákkal küzdenek. Az érintett szülőkből nem sikerült közösséget alakítani, de pontos kép rajzolódott ki a kerület oktatási moráljáról és minőségéről.

Több más állami fenntartású iskolához hasonlóan a Losiban is bevezették a zárt kapus rendszert, ami nehézkessé tette a szülők számára, hogy tanítási időben bejussanak az épületbe, ha valamilyen megbeszélésre érkeztek vagy korábban kellett jönni a gyermekükért. Az év során sikerült ezeket a fennakadásokat egy a tanárban elhelyezett csengő elhelyeztetésével megszüntetni.

Idén áprilisban az időközi polgármestri választást jó időpontnak érezték a szülők, hogy végre elérjék legfőbb céljukat: a kerítés felújztatását. A kampány sikeres volt: közel száz szülő aláírta a csoport petícióját, melyet átadtak a kerület vezetésének. Kilenc éves küzdelem után megújult a kerítés, amire az önkormányzat 16 millió forintot biztosított. A csapat kis ünnepséggel búcsúztatta el a régi kerítést.

Helyi és országos siker

Egy lokális és egy országos ügy állt a tervek központjában: egyrészt a súlyos központi idegrendszeri sérüléssel élő gyermekek szülei által alapított egyesület maglódi csoportjának, a Kacifántos Gyerekeink Mosolyáért csoport támogatása

volt a kitűzött cél, azzal a fókusszal, hogy a helyben hiányzó nappali ellátási lehetőség feltételeit megteremtsék. Emellett a 2013-ban elkezdett, az ápolási díj ügyének megemeléséért indított küzdelmet kívánta folytatni a szervezet.

A MENTOR MONDTA:

„Anett az egyik leghitelesebb közösség-szervezőnk, aki tudatosan vált érintett szülőből a saját közösségét építeni tudó szakemberré. Integratív személyiségevel mindig meglátja azokat a metszéspontokat, amelyek mentén az egyének és közösségek élete is egyszerre javulhat.”

MEGNYERT ÜGYEK

Az ápolási díj új kategóriájának létrehozása, ezáltal a beteg gyermeküket otthon ápoló szülők segélyének nagy mértékű megemelése (ld. 64 oldal); a maglódi nappali ellátó intézmény feltételeinek megteremtése

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Csordás Anett

Érintett szülő, aki (iskola)vezetői múltja, és közösség-szervezői szakmai felkészültsége miatt (hiszen évek óta számtalan képzésen és élesben tanulta meg a módszertant) igazi „fekete övesnek” számít: a maglódi csoport megerősödését és céljainak elérését mint mentor segítette, emellett szervezőtársaival levezényelt egy országos méretű sikeres kampányt.

Kiállítás az otthonápolókért

„Mivel fogyatékosügyben nagyon kevesen vagyunk az országban, akik értik, tanulták, gyakorolják a közösség-szervezést, így nemcsak egy új technikát, kultúrát sajátítunk el közösen az érintettekkel a csoportunkban, hanem ki is kell alakítanunk a magyar sajátságokkal együtt ennek a legitim módszertanát, amelyet közösen használunk, használhatunk a közösségi érdekképviseletben. Az én munkám abban is speciális volt, hogy kezdetektől egy-egy szülői csoport segítségét is elvállaltam, ahol hol közösség-szervező, hol mentori szerepben voltam. Ez számomra azért nagyon fontos, mert egyesületünk és az én személyes célom is az, hogy Magyarországon az érintettek erős érdekképviseleti szervezeteket hozzanak létre, felmérjék a helyi problémákat és közösen megoldják azokat, illetve megtanulják azokat a technikákat, amelyekkel sikereket érhetnek el, javítva ezzel saját családjaik helyzetén.”

Anett

”

„Számomra fontos volt, hogy minél önállóbban dolgozzon a csapat, hogy független, erős érdekérvényesítő közösséget építsenek. Technikákat, jó gyakorlatokat mutattam és a közös munka során folyamatosan azonosítottam, hogy hol tartunk a folyamatban, hiszen ez egy jól felépített módszertan.”

Anett

A KÖZÖSSÉGEK:

Lépjünk, hogy Léphessenek! Közhasznú Egyesület és a Kacifántos Gyermekünk Mosolyáért Alapítvány

Lépjünk, hogy Léphessenek! Közhasznú Egyesület ismert és elismert fogyatékosügyi szervezet, amelynek 90 tagja van és 4 civil szervezet kapcsolódik hozzá. Anett munkáját a szervezetben önkéntes csapat segítette az év során.

A maglói csoportot, amely Kacifántos Gyermekünk Mosolyáért néven alapítvánnyá is vált, egy család hívta életre, amelynek egy nagypapa a motorja. Kicsi csoport, itt nem a csoportépítés volt a fontos, hanem egy sürgető, megoldásra váró problémát kellett orvosolni.

Csoporttalálkozó Maglódon

Látogatás a szegedi GEMMA központban

A PROGRAMÉV:

Az érintett családokkal készített interjúk során kiderült, hogy a környéken nincsenek elérhető intézmények a fogyatékos, súlyosan-halmozottan sérült gyermekek, fiatalok számára.

A csoporttagok olyan helyeket kerestek fel, amelyek például szolgálhatnak a leendő intézmény számára, majd felmérték, hogy milyen jogszabályi kötelezettségeket kell figyelembe venni az intézményalapítás esetén. Meghatározták, hogy kik azok a döntéshozók, akiken múlik az új

intézmény létrehozása. A maglói képviselőtestületnek kellett jóváhagynia azt, hogy a csapat egy helyet kaphasson, ahol kialakulhat a nappali ellátás, valamint az EMMI-től kértek engedélyt, hogy az legitim nappali ellátó legyen, így állami támogatásra jogosulttá váljon. Folyamatosan szövetségeket, támogatókat kerestek, és többször találkoztak a döntéshozókkal.

Határozott kitartásuknak köszönhetően jogos kérésük nyitottságra talált. A képviselőtestület megszavazta, hogy a csoport megkapjon egy bizonyos épületet a következő évre, amit jelenleg alkalmassá tesznek a kacifántos gyerekek nappali ellátására.

”

„Számomra nagyon fontos a társaimmal való közös munka, közös gondolkodás, mert hiszem, hogy a közösségben óriási erő van, hatalom; és ez a hatalom az egyetlen, ami nyomást tud gyakorolni és segít elérni egy akadálymentesebb életet a sérült gyermeket nevelő családok életében. Valamint fontos, hogy közös a felelősségünk a saját sorsunk alakulásában, nekünk érintetteknek komolyan részt kell vennünk a minket érintő ügyek megoldásában.”

Anett

Út az élhetőbb élethez

Az elsődleges cél az volt, hogy az év során létrejöjjön és megerősödjön egy helyi roma közösség Pilis külterületén, ahol több száz roma és nem roma ember él közmű nélküli telkeken, régi préházakban és komfort nélküli nyaralókban - sokszor jogcím nélkül, mélyszegénységben. Fontos, hogy ők maguk lépjenek fel az őket érintő ügyekben, például infrastrukturális kérdésekben. A környéken nincs csatorna, vízhalózat, a dűlők nem aszfaltozottak, így a helybéli gyerekek esős időben nyakig sárosan érkeznek az iskolába, amiért sokszor csúfolják őket. A helyi romák helyzete nem csak lakhatási körülményeik miatt nehéz. A településen nagy a leginkább őket érintő munkanélküliség és sok a szélsőségesen rasszista megnyilvánulás, még a helyi politikusok részéről is.

A MENTOR MONDTA:
„Fruzsina hiteles személy az ott élő romák számára, mert pilisi gyökerei vannak, emellett pedig fel is néznek rá, mert sok mindent elért fiatal éveiben ellenére.”

”
„Roma közösséget egészen máshogyan kell szervezni, mint a nem romákat. Sokkal félénkebbek, visszafogottabbak az ilyen ügyekben, erősen rászorúlnak az érdekképviseletre. Nem mernek a nyilvánosság elé állni, nem mernek kiállni magukért.”
Fruzsina

MEGNYERT ÜGYEK

Egy helyi csoport létrehozása a település szegregátumában, az egyik dűlő leaszfaltozása

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ: **Balogh Fruzsina**

Évek óta aktív a roma közéletben, esélyegyenlőségi ügyekben, széles körben ismert figura, mivel a Dikh Tv műsorvezetője volt. Gyermekkorában sok időt töltött Pilisen, mert ott éltek a nagyszülei, ma is kijár a sírjukhoz és látogatja az ott élő rokonait. Tenni szeretett volna az ott élő nehéz sorsú romákért. A program előtt volt is egy közös sikerük: a már akkor szörnyű állapotban lévő utak javítására több száz aláírást gyűjtöttek helyi ismerőseivel és elérték, hogy időlegesen javítsák döngöléssel az egyik dűlőben az út állapotát. Emellett rendszeresen tartott kulturális, közösségi programokat a helyi családok számára, gyermeknap műsorral, táncműsorral.

A KÖZÖSSÉG: **Pilisi Civilek**

A semmiből létrehozott csoport az év során 11 főre duzzadt annak ellenére, hogy a tagoknak a megélhetésért vívott mindennapi küzdelmeik mellett kevés energiájuk maradt a közösségi életre. A csoporttalálkozók nem a szokványos módon zajlanak, általában nyitottak és valamilyen eseményhez, ünnephez kapcsolódnak, hogy minél több új embert sikerüljön beszervezni.

”
„Sokan támogatnak minket, a munkánkat, de nem merik vállalni ezzel kapcsolatban a nevüket, arcukat.”
Fruzsina

A PROGRAMÉV:

A csoport már az év elején egy komoly ügybe „szaladt bele”: a helyi önkormányzat az általa fenntartott Pilisi Egészségházban hozzájárulási díjat fizetett az ellátottakkal minden egyes vizsgálat, ellátás után. A helyiek 300, a pilisi lakcímmel nem rendelkezők 1500 forintot fizetnek akár egy egyszerű vérvétel esetén is. A csoport azt szeretne elérni, hogy töröljék el a „vizitdíjat” vagy, legalább szociális alapon fizetési mentességet lehessen kapni. Az ügy az egész magyar médiát bejárta, a botrány viszont nem segítette, hanem visszavetette a csoport munkáját: a képviselőtestület leaszfaltozta a módosító javaslatukat, a rasszista hangok pedig felerősödtek a településen. A csoportban ez a helyzet némi lelkesedést hozott, amit a közelgő választásokra való készülődés izgalmait követően hamar feledtettek. A Ne add el a szavazatod! kampány keretében sikerült mobilizálni a helyi romákat, sokan olyanok is elmentek szavazni, akik korábban soha nem tették ezt meg.

A következő nagy ügy az aszfaltozás kérdése volt, amelyben felemás megoldás született. A 12 dűlőből egy kapott betonutal azzal a feltétellel, hogy a helyiek aláírják egy nyilatkozatot arról, hogy csatornázás nem kapcsolódik a munkálatokhoz, és ha a betonút miatt a kertekbe lezúduló csapadék problémát okoz, az nem az önkormányzat felelőssége. A csoport segítette az önkormányzat munkáját, arra buzdította a helyieket, hogy írják alá a nyilatkozatot, mert mindennél fontosabb, hogy végre aszfalt kerüljön az útra. A lebetonozott szakaszon tényleg problémákat okoz a kertekbe zúduló esővíz, de ezzel együtt is kicsivel jobb lett a helyzet azon a soron. A többi ügy kezelését nehezíti, hogy sokan bizonytalan jogcímen laknak, gond van az engedélyekkel, ez sokszor akadálya a fellépésnek, mert felhasználható ellenük. Félnak, hogy az önkormányzat hozzányúl a jogviszonyok kérdéséhez.

INTERJÚ GICZEY PÉTERREL, A BÉKE-TELEP AKCIÓCSOPORT, A NATÍV, A HALADJUNK!, A MÁTÉSZALKALEAKS ÉS AZ EGYÜTT-KÖZÖSEN FIATALOK LENDÜLETBEN EGYESÜLET MENTORÁVAL

A kiállítás ereje

– Mennyire fontosak az olyan látványos akciók, mint a Mátészalkaleaks csigafutása egy közösségszervezői módszerrel működő csoport esetében?

– A közösségszervezés egyik alapja a kiállítás, és itt nem feltétlenül a látványosság, hanem a felmutatott erő számít. Tehát jó, ha látványos egy akció, de még jobb, ha sokakat megmozgat.

– A különböző csoportok különböző típusú ügyek mentén szerveződnek és megvan a maguk személyisége is – nem mindenkinek fér bele a harcok akció. Például az LBMTQ csoportok Magyarországon jellemzően ódzkodnak az ilyen akcióktól, hiszen vannak a tagok között olyanok, akik még nem estek át a coming outon.

– Nagyon átmozgat egy csoportot, ha mégis felülkerekednek az aggodalmakon. Az LBMTQ embereket persze nem szabad sürgetni, minden coming outnak megvan a maga ideje. Egyébként a Szege-di LBMTQ csoport elment Ásotthalomra és felmutatták a táblát.

– Ha egy olyan nagy ismertségű csoport, mint amilyen a Mátészalkaleaks

több emberes megmozdulást szervezne, akkor nagyobb hatásfokkal működhetnének? Így is hatalmas eredményeket érnek el.

– Nemcsak az ismertség a kérdés, hanem a mozgósító erő. Nagyon sok követőjük van, de ezek a követők azt várják, hogy a csoport oldja meg az ügyeiket. Úgy gondolják, hogy nekik nem kell vásárra vinni a bőrüket, megteszi helyettük más. Jó lenne, ha nem három ember képviselne tízezreket. Ha hozzájuk csatlakozva, mögójük felsorakozva mások is a tettek mezejére lépének, nagyon komoly előrelépéseket érhetnének el, léptéket váltana a csoport.

– Mit okozhat egy csoport életében az irányváltás, léptékváltás? A Putyin díszpolgári címe elleni tiltakozás egészen új terepre vitte az addig leginkább kisebb helyi ügyekkel foglalkozó debreceni Natív csoportot.

– Nyilván más, ha tervezett váltásról van szó, ez az ügy „az ölübe pottyant”, hirtelen jött egy nagy, országos mértékű botrány. Irányváltásról nem beszélhetünk, hiszen a csoport összetételéből adódóan

NÉVJEGY

Giczey Péter szociológus, a CKA szakmai vezetője, közösségszervező mentor és tréner. A rendszerváltás óta részt vesz különböző civil szervezetek tevékenységében, a kilencvenes évek közepe óta aktív tag nemzetközi szervezetekben. Óraadóként közösségi munkát oktat a Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitikai Tanszékén.

szinte egyértelmű volt, hogy nekik ezzel az üggyel foglalkozniuk kell. Remekül megbirkóztak a feladattal. Némileg persze átalakították a csoport összetételét a fejlemények, volt, aki nem bírta a támadásokat, a magot viszont megerősítette ez az időszak.

– Az ő esetükben megfelelő mértékű volt a mozgósítás?

– Itt is kicsi a csapat, 10-20 emberrel nem lehet igazán nagy akciót végrehajtani. Bővílnie kellene a csapatnak, hogy képesek legyenek kiállni. A Civil Kollégium Alapítvány azt szeretné, hogy minél többen előre lépjenek, minél több aktív ember legyen, akiből aztán közösségi vezető, később -szervező válhat.

– Mennyire fontos az érintettség?

– A hatékonyság csak és kizárólag a befektetett munkától függ! Persze sok szempontból praktikus, ha a közösségszervező közel van a helyhez, az ügghöz, de neki az érintetteket kell összeszervezni. Nem kell érintettnek lennie. Persze vannak előnyei, de hátrányai is a saját érintettségnek: a beágyazódása elfedhet tényeket, mozgásokat, amit valaki kívülről jobban lát. Minden közösségi beavatkozásra, így a közösségszervezésre is vonatkozik, hogy kulcsfontosságú a jelenlét. Nemcsak a szakmai beavatkozások miatt, hanem minél több emberrel kell kapcsolatba kerülni, jobban látod a közösséget és nagyobb bizalmat is kapsz tőlük, ha velük vagy.

– Mi számít sikernek egy szegregátumban működő csoport esetében?

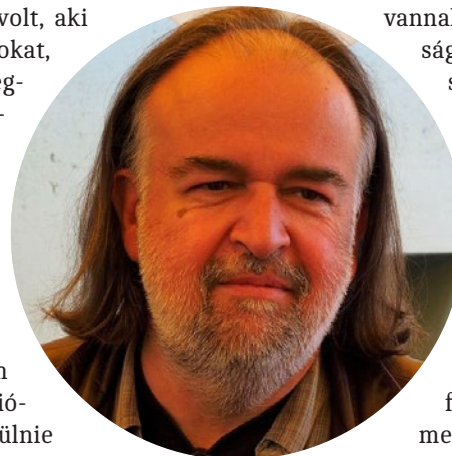
– Nehéz ezeknél a csoportoknál a sikeresség kategóriát használni. Egy szegregátumban, mélyszegénységben élők körében más viszonyrendszerek vannak. Nagy a bizalmatlanság, erős egy másfajta szerepelvárás, hogy aki oda beteszi a lábát, attól azt várják el, hogy adományokat hozzon, a közvetlen élethelyzetbeli problémák és traumák elviszik a gondolkodást a közösségi megoldások felől. Hiszen azt kell megoldani, hogy holnap is étel kerüljön az asztalra.

Az kevésbé fontos, hogy nincs járda. Ráadásul egy szegregátumban egészen sajátos viszonyrendszerek vannak, évtizedes ellentétek.

A sikert például a tiszavasvári Büdi telepi csoport esetében abban látom, hogy egy rendszeresen összeülő csapatot sikerült összehozni és a szervező megtalált benne olyan embereket, akik helyi közösségi vezetőként komoly tevékenységeket folytatnak. Reméljük, innen majd továbblépnek a közösségszervezés irányába.

– Ha egy szegregátumban dolgozó közösségszervezőt nem tudtok tovább támogatni, maga a csoport megmaradhat?

– Arra törekszünk, hogy olyan csoport jöjjön létre, ami képes önszervező módon saját maga biztosítani a létét. Azért dolgozunk, hogy ránk ne legyen szükség. Legyenek felvértezett emberek és maga a csoport majd ki tudjon termelni annyi pénzt, hogy tudjon fizetni egy közszervezőt és meg tudjon valósítani a forrásaiból egy-két kampányt.

Jó vágányra kerültek

A MátészalkaLeaks informális csoport 2015 nyarán alakult, az elmúlt években a közlekedési ügyek, valamint a megoldásra váró helyi problémák specialistájává vált. A csoport fő célja az, hogy a közösségszervezés módszerét felhasználva létrehozzon egy olyan közösségi magot Mátészalkán, amelynek megjelenített véleménye van a város és a megye közügyeiről, és azokat formálni is tudja. Számos helyi ügy mellett két kiemelt

problémával foglalkoznak, amelyek megoldása – úgy tűnt – éveket is igénybe vehet: a Repülőkíhid (gyalogosforgalmi felüljáró) felújítása, akadálymentesítése, illetve a Mátészalka-Debrecen vasútvonal átépítésének az ügye.

A helyi nyilvánosság megerősítése érdekében létrehozták a MátészalkaLeaks blogot, amely hiteles helyi információkkal látja el a városlakókat.

MEGNYERT ÜGYEK

a Repülőkíhid felújítása, a resti újranyitása, a váróterem biztonságossá tétele, részsikerek a Mátészalka-Debrecen vasútvonal felújításában

A MENTOR MONDTA:

„A csoport legnagyobb erőssége a kreativitás, a látványos akciók megtervezése, megszervezése. Ezek az akciók pedig nagy ismertséget hoznak számukra, ami segít a nyomásgyakorlásban.”

A régi Repülőkíhid

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Lintényi Levente

Számára nem ismeretlen az érdekvédelem, hiszen éveken át mint szakszervezeti bizalmi és üzemi tanács tag védte a dolgozók érdekeit a gyárban, ahol dolgozik és ahonnan a csoport indult. Motivációs munkájában is tetten érhetőek: egykor hivatásos futballbíró akart lenni, magas szinten űzte a szakmát, a gyárban pedig folyamatellenőrként ügyelt a hatékony és minőségi munkavégzésre.

”

„A közösségszervezés módszere célravezető hazánkban, de sajnos a média által sulykolt félelemkeltés miatt sokan nem merik vállalni a közügyekben a véleményüket. Pedig a lakókörnyezetünkért tenni, a közjót szolgálni a legnagyobb dolgok egyike, amelyet egy egyszerű állampolgár tehet. Minket, a MátészalkaLeaks csoport tagjait örömmel tölt el az, hogy adhatunk az embereknek.”

Levente

Csoporttalálkozó

A KÖZÖSSÉG:

MátészalkaLeaks csoport

A csoport, amelynek magját az egy gyárban dolgozó kollégák adják, az elmúlt egy év alatt kis mértékben bővült, 15-20 ember jár rendszeresen a csoporttalálkozókra, az akciókban általában hárman vesznek részt. A környéken többeket inspiráltak a MátészalkaLeaks csoport sikerei, így ezután alapítottak saját csoportot.

„Sok mátészalkai, de távolabb élő embert is beoltottam a közösség szervezéssel.”

Levente

A PROGRAMÉV:

Közérdekű adatigénylések segítségével a csoportnak sikerült elérnie, hogy a Mátészalkai Vasútállomáson több éve kihasználatlanul álló, volt Resti üzlethelyiségbe ismét élet költözzön.

Az elmúlt egy év eredménye, hogy a Mátészalkai Vasútállomás előtti területről, illetve a váróteremből kiszorultak azok a renitens, menetjeggyel nem rendelkező személyek, akik rendszeresen botrányokat okoztak. Közérdekű bejelentésekkel és rendőrségi bejelentéssel sikerült elérni, hogy 2017. ősztől vasútőrök vigyázzák egész nap a vasútállomásnak és környékének a rendjét.

A Mátészalkaleaks munkájának köszönhetően a gyalogosforgalmi felüljáró teljes felújításon esett át, ráadásul az eredeti terveket felülvizsgálva sikerült elérni, hogy a hid teljes hosszában csúszásmentes felületet alakítsanak ki. Így a téli hónapokban nagy mértékben könnyebb lesz a gyalogosközlekedés a hídon – ez a változás naponta akár ezer ember közlekedését könnyíti meg.

A Mátészalka-Debrecen vasútvonal teljes átépítéséért folytatott, eddig két éve folyó kampány is meghozta az első részsi-kereket. 2020-ban a MÁV saját költségén átépíti az Apafa-Hajdúsámson tíz kilométeres vasúti szakaszt, míg 2021-ben a Nyírgelse-Nyírbátor 16 kilométeres vasúti szakaszt. A csoport nyilvános akcióinak, kampányainak, folyamatos nyomásgyakorlásának köszönhetően három felújított mozdonyt kapott a Mátészalka-Debrecen vasútvonal, ami azért nagy szó, mert az újabb mozdonyok érkezése előtt volt olyan hónap, amikor hat alkalommal „mondott csütörtököt” nyíltpályán a mozdony, ezzel megkeserítve az utazóközönség életét. Azt is sikerült elérniük, hogy a vasútvonalon közlekedő 40-45 éves vasúti kocsik helyett – 2019 ősztől – újabb vasúti kocsikat irányítanak erre a vasútvonalra.

Látványos és szellemes akcióival a csoport az év során országos, sőt nemzetközi ismertségre tett szert: megrendezték a „világhíres” csiga vs. vonat futamot: a Debrecen-Mátészalka vasútvonal egy szakaszán még a csigának öltözött csoporttag is le hagyta a vonatot.

Alakított és alakították

A frissen alakult csoport célul tűzte ki a Tiszavasvári Búdi településrészen élők érdekeinek érvényesítését, azt, hogy képessé tegye őket arra, hogy a közös ügyek mentén ki merjék nyilvánítani a véleményüket. Konkrét feladatként jelölte meg

a szemétszállítás és kóbor kutyák problémájának megoldását, a közmunkások érdekeinek kiemelt védelmét és felvilágosító előadásokon keresztül a drogmegelőzést.

SIKEREK

Fellépés a szemét és a kóbor kutyák ügyében, a közmunkások érdekében.

A MENTOR MONDTA:

„Ha van rendszeres találkozás, együttgondolkodás, akkor cselekvés és változás is lesz.”

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

dr. Horváth Ferenc

Már a megelőző évben is közösségszervező munkát végzett Tiszavasváriban, bár Budapestről jár le dolgozni, a búdi telepiek által elfogadott személy.

A CSOPORT:

Haladjunk! csoport

Mára körülbelül 10-20 ember alkotja a Haladjunk aktivista csoport magját, és 80 körüli a szimpatizánsaik száma.

Haladjunk! csoport

„Cigány származású nyugalmazott rendőr őrnagyként kezdtem hozzá a közösségszervezéshez egy jogi diplomával a zsebemben. Tanulnom kellett a demokráciát. Szemléletmód-váltásra volt szükségem úgy, hogy az elveim nem változhattak jottányit sem. Úgy gondoltam, hogy roma értelmiségiként tehetek valamit a romák hátrányos megkülönböztetése szempontjából az állatorvosi lónak számító Tiszavasváriban. Nem bántam meg. Alakítottak és alakítottam.”

Ferenc

A PROGRAMÉV:

A közkonténeres szemétszállítás ügyében a csoport lemondott az eredetileg kitűzött célról, arról, hogy végleg elszállíttassák a Búdi településrészeiről a kommunális hulladékok tárolása céljából kihelyezett közkonténereket. A nyilvántartás hiányosságai lehetetlenné tették az ügy megoldását, és sokan nem tudnának fizetni egy másfajta szemétszállításért. A közérdekű adatigénylések, az önkormányzattal való tárgyalások, az emberek közötti felmérések arra voltak jók, hogy a csoport belássa: 200 családból 100 olyan helyzetben van, hogy nem képes elfogadni a feltételeket. A csoport ugyanakkor elérte, hogy még hétvégén is közmunkások ügyelik a közkonténereket és környéküket, ha megtelt a konténer, összeszedik a szemetet és hatalmas zsákokba töltik.

A kóborkutyák ügyében komoly sikert ért el a csoport: sikerült rákényszeríteniük az önkormányzatot az állatvédekkel való együttműködésre. Folyamatosan programok zajlanak, melynek célja a közösség felvilágosítása az ebtartási kötelezettségeket illetően, illetve zajlik az arra rászorult háziállatok eszközökkel való ellátása. Az önkormányzat kijelölt egy területet az állatmenhely létesítésére, önkormányzati jármű szállított le Debrecenből 10 kutyaházat, és sok más eszközt is. A felelős állattartás (oltás, szabályok megismerése stb.) kérdésében további tervei vannak a csoportnak, amely megvalósítása már több ponton elindult.

A csoport nyilvános programjai (pl. TASZ és a Political Capital Intézet előadásai) nemcsak a közvetlen érintetteket vonzotta, hanem Tiszavasvári egyéb részeiből is érkeztek érdeklődők, ahogyan a csoport közösségi felületén is egyre több a nem

roma származású követő, akik a programról szeretnének informálódni.

Két év alatt sikerült elérni, hogy egy volt jobbikos országgyűlési képviselő, aki 2016-tól a közmunkaprogram vezetője Tiszavasváriban, figyelembe vegye a jelzéseiket, elismerje jogvédő munkájukat, a közösségi erőt, és igyekezzen betartani a közfoglalkoztatásra vonatkozó szabályokat.

A csoport tagjai áprilisban az Alapvető Jogok Biztosához fordultak egy közérdekű bejelentéssel, melynek alapja: a közmunka ne legyen kényszermunka. Álláspontjuk szerint a közfoglalkoztatásban vannak olyan törvényi anomáliák, amik mindenképpen változtatásra szorulnak.

”

„Képessé tenni az embereket arra, hogy kiálljanak az őket érintő közügyek mellett a világ legszebb és legnehezebb dolga ma Magyarországon. Én eredményesnek ítélem meg azt a folyamatot, aminek a részese lehettem. Öntudatos cigányemberekre van szükség ahhoz, hogy fejlődő pályára álljon a cigányság, és elfogadó többségekre, akik megértik, hogy van kivel tárgyalniuk, hiszen a Haladjunk Aktivista Csoport tárgyalóképes ma már a helyi közigazgatás szinte minden egységével. Ennél fontosabb pedig helyi társadalmi szinten nincs.”

Ferenc

”

„A sikert abban látom, hogy egy rendszeresen összeülő csapatot sikerült összehozni és megtalált benne olyan embereket, akik helyi közösségi vezetőként komoly tevékenységeket folytatnak.”

Giczey Péter

Megérkeztek a kutyaházak

Megfogják a fiatalokat

A debreceni Natív csoport 2015-ban indult az akkor startoló közösség-szervező program égisze alatt, helyi alternatív fiatalok közösségeként. Az első két évben számos helyi infrastrukturális és környezetvédelmi ügyön dolgoztak. 2017-ben aztán rengeteg tervvel vágtak bele az új projektidőszakba: többek között közterületfelügyeleti kérdésekkel, a Nagyerdő kapujával és blogindítással szerettek volna foglalkozni. Végül egy hirtelen jött hír nyomán elindított tiltakozás megváltoztatta a csoport működésének irányát: ez volt Putyin díszpolgári címének ügye.

SIKER

A Komment szekció rendszeres megrendezésével egy hiányzó platformot alapítottak és működtettek, ahol a helyi közélet kérdéseiről lehetett szabadon beszélni.

Komment szekció

A MENTOR MONDTA:

„Megtalálta őket egy jó, kövér ügy, ami léptékváltást hozott a csoportnak.”

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Molnár Ágnes

Esztétika MA-n végezett az egyetemen, vérbeli közösség-szervező. Ő a Natív csoport alapítója, számára nagyon fontos az értékes fiatalok otthontartása.

“Folyamatosan itthagyják a várost a fiatalok, és viszik magukkal a kreatív energiát, nyugatias gondolkodást is. Ezt az elvándorlást akartam megakadályozni, de elsősorban kideríteni, hogy miért történik.”

Ágnes

A KÖZÖSSÉG:

Natív csoport

A körülbelül 15 fiatalból álló csoport némileg átalakult az év folyamán. Az elfogadhatatlan díszpolgári címmel való foglalkozás hirtelen fejlődést jelentett a Natív-nak, hiszen az ügyvel kapcsolatban tett lépéseik, mint például levélküldé a szenátus tagjainak, a petíció elindítása hamar felkeltette az országos média figyelmét is. A csoport egy része számára nem volt érdekes az ügy, illetve nem állt készen rá. Azok viszont, akik igen, mind a médiával való kommunikáció szempontjából, mind közösség-szervezői szempontokból sokat fejlődtek (interjúzásba kezdtek, toboroztak, kapcsolatokat építettek).

A PROGRAMÉV:

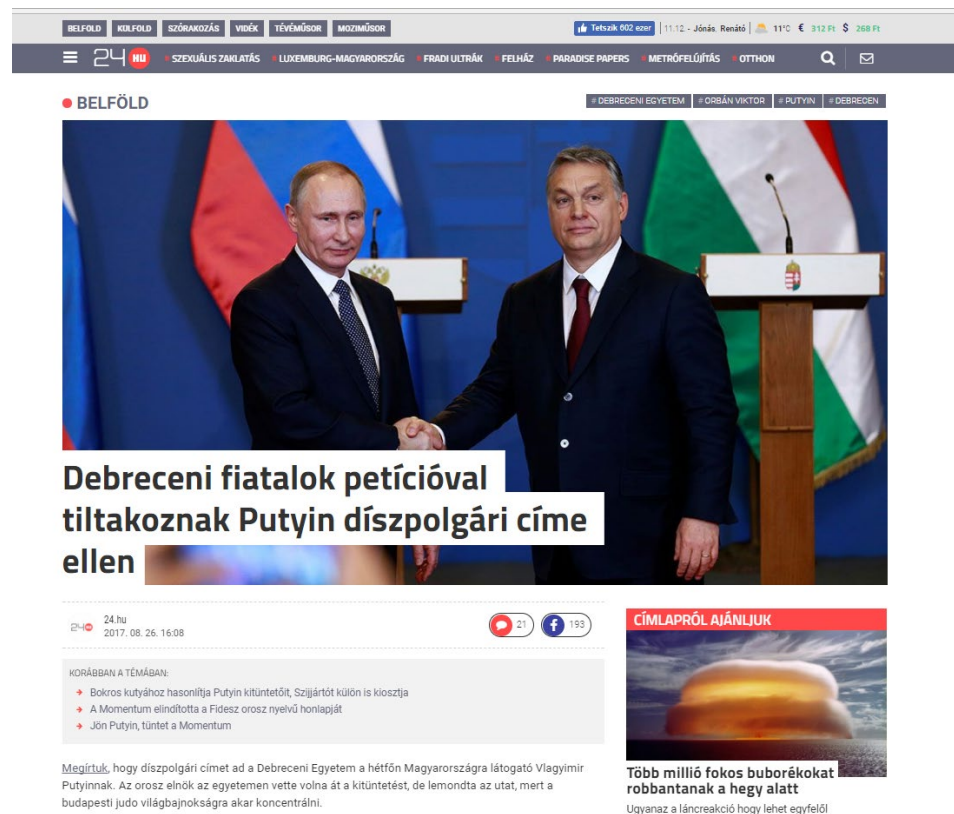
Putyin díszdoktorrá avatásának ügye végül oly mértékben eszkalálódott, hogy magán a díszpolgári címen kívül az egyetem vezetősége által tett vitatható lépésekkel is elkezdett foglalkozni a csoport. Ilyen volt például a kommentek cenzúrázása vagy a rektor "balfácánosása", amikor egy helyi tévé műsorában nyíltan megsértette oktatóit és hallgatóit a Debreceni Egyetem vezetője. Utóbbi ügygel kapcsolatban az Etikai Bizottsághoz fordult a csoport. Ezen a ponton fogtak össze az oktatókkal, és írtak közösen az EMMI-nek.

„Sok személyes interjúzás és csoporttalálkozó keretezte ezt az időszakot, amely során egy új célcsoporttal kerültünk közvetlen kapcsolatban: ez az egyetemi elitet, azon belül is oktatókat, professzorokat, hallgatókat jelenti.”

Ágnes

A "Putyin ügy" mellett a közelgő választások is erősen foglalkoztatták a csoportot. Már októberben elindították rendezvénysorozatukat Komment szekció címmel. A Komment szekció tavalyi évada olyan beszélgetés és fórum volt, melynek célja a pártok és választók közötti kommunikáció építése, illetve lehetőség szerint a valódi párbeszéd elindítása különböző témákban (pl: lakhatás, egészségügy, oktatás, stb.). Minden alkalommal elhívták az eseményre az összes nagyobb párt képviselőjét, a Fidesz kivételével minden párt delegált képviselőt a rendezvényekre.

Az online közvetítések közül volt olyan, amely 6000 embert ért el. A fórumok egy idő után szinte rutinszerűen működtek, a pozíciók betöltése, az értékelések, a feladatok leosztása és elvégzése mindig rendszerben ment, és új feladatkörökben is kipróbálhatták magukat a tagok (pl: moderátorkodás).

A csoport más módon is foglalkozott a választásokkal: például debreceni kötődésű véleményvezérekkel készíttetek videót a szavazás fontosságáról, a voksolást megelőző napon egy választási vurstli nevű közösségépítő rendezvényt szerveztek, amely könnyen emészthetően és mégis informatívan dolgozta fel a szavazást.

A 2017-2018-as év során a kampányszervezés helyett az együttműködések építésén, a vezetők és a csoport fejlesztésén volt a hangsúly. Ezt bizonyítja, hogy elindult az együttműködés a Transparency Internationallel egy közös projekten keresztül, melynek célja a helyi és országos szintű korrupcióról való beszélgetések, előadások szervezése. Volt közös rendezvény a CKA közreműködésével a Political Capitallel, amely az orosz befolyásról szólt. Elindult a csoport saját közösségi vezető képzése is. Együttműködésbe léptek a Debreceni Regionális Közlekedési Egyesülettel több helyi tömegközlekedéshez kapcsolódó ügygel kapcsolatban. A Zöldetérők nevű csoporttal közösen szemléletformáló Green Partyk szervezésébe fogtak, amelyet három alkalommal valósítottak meg.

„Az előrelépések, a fejlődés mind-mind lehetetlenek lettek volna az országban működő többi csoport jó gyakorlatai nélkül, illetve a Civil Kolégium Alapítvány szakmai segítségével. Azok az alkalmak ugyanis, amelyeken a tapasztalatok megosztására kerülhetett sor, illetve amelyeken új eszközöket kaptunk (pl.: médiastratégia, perszóna-feladatlap, választások során történő nyomásgyakorlás módjai, lehetőségei), nagyban segítettek a csoport módszeres előrelépését néhány helyzetben.”

Ágnes

Ki a lomokkal és le a romokkal!

Eger Felnémet városrészén, a Béke-telepen a SZETA évtizedek óta végez segítő munkát. A közösségszervezői pályázat révén az egyéni problémák megoldása helyett a közösség dolgai kerültek fókuszba, egy korábban már létrejött helyi informális csoport „támadt fel” és bővült fiatalokkal. Sokakat zavar, hogy a terület nagyon elhanyagolt, a városiak szemétle-

rakónak használják a telep határát. Az itt élők mindennapjait, önértékelését ezek a körülmények nagyban meghatározzák, ezért a csoport tagjai elsősorban a telep környezetének rendezését tűzték ki célul. A környék megtisztítása mellett a csoport tagjai szerették volna elérni egy játszótér létrehozását is.

A MENTOR MONDTA:

„Zsuzsa évtizedekkel ezelőtt ösztönszerűen tudta, hogy mit kell csinálni, klasszikus közösségszervezői folyamatban alakította ki a helybeliek érdekérvényesítési technikáit.”

MEGNYERT ÜGYEK

lépcsőkoriát felszerelése, roncsautók eltüntetése, az életveszélyes házak lakhatatlanná minősítése

Akciócsoport találkozó

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

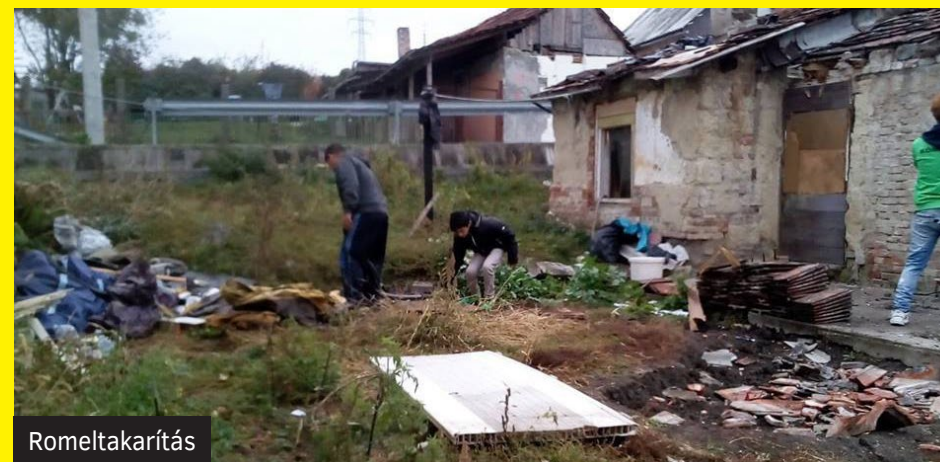
Dr. Farkas Zsuzsanna

A Szegényeket Támogató Alap Egri Alapítványának szakmai vezetője, alapítója. Amellett, hogy szociálpolitikus, igazi terepmunkás, aki 22 éve dolgozik az egri Béke-telepen. Mindennapi kapcsolatban van az ott élőkkel, jól ismeri a problémáikat.

A KÖZÖSSÉG:

Béke-telep Akciócsoport

Az akciócsoport tavaly könnyen összeállt, a mag annak idején már dolgozott együtt a telepért, ők harcolták ki 2004 és 2006 között a csatornázást és a telekviszonyok rendezését. Ezt a csoportot erősítette meg a közösségszervező, és sok fiatal is bekapcsolódott, akik az alapítvány programjaiban vettek részt az elmúlt években. Sokan folyamatosan követik a tevékenységeiket, 8-10-en vesznek részt a csoporttalálkozón, különösen azok, aki érintettek egy-egy problémában.

Romeltakarítás

„A csoport idősebb tagjairól elmondható, hogy komolyan veszik lakókörnyezetük ügyeit, hiteles iránymutatást tudnak adni szomszédaiknak, kapuőr és véleményformáló szerepük van a szegregált lakóközösségben, és akár 70-80 főt is tudnak mozgósítani egy-egy közösségi programra.”

Zsuzsanna

Csoporttagok a közmeghallgatáson

A PROGRAMÉV:

A csoport hamar ráébredt arra, hogy a játszótér építése a jelenlegi állapotok között nem reális cél. A terület egészét kell rendezni, és ezt a globális átfogó célt bontották le részcélokra, kisebb lépésekre. Már az első lépés jelentős eredményt hozott, képviselői közbenjárásra a telepen található lépcsősor sok-sok év után korlátot kapott.

A csoport az év során két nagyobb kampányt indított. Az egyik célja a roncsautók közterületen való tárolásának megszüntetése volt. Bár az akciócsoport tagjai is érintettek voltak, hamar belátták, hogy az utcán játszó gyerekek biztonsága érdekében és a szabályok betartatása miatt fontos a közterület-felügyelet bevonása, és így megelőzhető a szomszédosági konfliktusok is. A Közterület-felügyelet helyszínen utasította az érintett autótulajdonosokat a roncsok elszállítására. Egy hét múlva azok visszakerültek, de egy írásos felszólítás után végleg elvitték őket.

A másik kampány a lakatlan romos házak eltakarításáért indult. Az Egri Járási Hivatal helyszíni szemle után határozatot hozott a romos épületek 180 napon belüli kötelező lebontásáról.

Próbaképpen két családdal kampány indult a lakott romos házak kiürítéséért és elbontásáért is. A csoport levelet küldött a Járási Építési Hatóságnak az épületek szakvéleményezése céljából. Júniusban a Járási Építési Hatóság helyszíni szemlét tartott, majd egy héten belül kiküldte határozatát: az egyik épület használatát azonnali hatállyal betiltották. A határozatot a csoport elküldte az egri képviselőknek, ennek köszönhetően már másnap megindult egy önkormányzati lakás keresése a hét tagú családnak, amely pár nappal később már be is költözhetett új otthonába.

A másik család esetében az építési hatóság megállapította, hogy a ház még nem életveszélyes, de a csapadékvíz-elvezetéséről gondoskodni kell. Ez viszont önkormányzati feladat, a csoport erre új kampányt tervez.

A nyár során további célok megvalósítása is megkezdődött: a Béke-telep parkgondozása, illetve a csapadék-víz elvezetése céljából az árkok megtisztítása és a kanálisok iszaptalaítása. Körvonalazódni látszik egy szabadtéri közösségi hely kialakítása is.

”

„Szegregátumban, mélyszegénységben élő emberek aktivizálódtak saját környezetük javítása érdekében, nagyon fontos lépés ez.”

Zsuzsanna

Ároktisztítás

Fontos az ünneplés

– **Mi viselhet meg igazán, akár morzsolhat fel egy ügylapú közösséget? A belső konfliktusok, külső támadások, a politikai fejlemények, a képviselt ügygel járó súlyos felelősség?**

– Minden csoportnak megvan a maga próbatétele, a fentiek közül mindegyikre volt példa az év során az általam mentorált csoportokban, de nem morzsolta fel egyiket sem. Igaz, volt ahol az adott probléma némileg átalakította a közösséget, az AVM Pécs tagsága szinte teljesen kicserélődött egy év alatt, így tudták megoldani, hogy a közös munka és ne csak a barátkozás legyen fókuszban.

A képviselt ügy valóban válhat olyan horderejűvé, ami ránehezedik, szinte agyonnyomja az adott csoportot, a Maradjanak a FÁK a Rómain esetében kétszer is népszavazás-közelében találták magukat egy éven belül, egyfelől a Tarlós-féle ösztüzzel, másfelől a ellenzéki politikusok váratlan húzásaival kellett megbirkózniuk. De a fenti problémák sokszor pozitív változást, a fejlődés lehetőségét hozzák el egy csoport életében.

– **Hogyan változtatta meg a római parti csoportot mindaz amibe belekerültek?**

– Az egyre nagyobb szimpatizánsi bázis építése, megtartása, a folyamatos reagálás a változó stratégiai helyzetre, a szakmai munka, a kommunikáció szervezése egy elkötelezett, de mégis önkéntes csoportot a professzionális jól felépített szervezetté válás felé nyom. Ezek nehéz, akár konfliktusokkal járó szervezettejesítési folyamatok, amelyeket a folyamatos működés mellett kell végigvinni.

– **Nem csak ők foglalkoztak nagy, országos horderejű üggyel: az Önállóan lakni – közösségben élni csoport aktív formálója lett a metró akadálymentesítéséért indult kampánynak.**

– A rómais közösséggel szemben ők nem voltak tartósan éles helyzetben, nem lett a csoport támadások célpontja. Egyedülálló és újonnan létrejött szerveződésként magukat és az ügyüket építették, és mindezt segítette az, hogy részt vettek ebben az erős kampányban. Helyzetükből adódóan ők kifejezetten

NÉVJEGY

Peták Péter közösségszervező. Mintegy húsz éve dolgozik a civil szférában, pécsi civil szervezőmunkája után a kezdetektől alakítója és aktív szereplője a Civil Kollégium Alapítvány közösségszervező programjának mint mentor és tréner.

nehezen szervezhető csoport lehetne volna, hiszen mozgáskorlátozottként jellemzően elszigetelten él, nehezen mobilizálható emberekről van szó. Ők egy részvételi akciókutatásra szerveződtek előző évben, ez által az ügy által tudtak átalakulni érdekvédelmi csoporttá, és a kampány során fejlődött a kapcsolatrendszerük, „felkerültek” a térképre, így a létszámuk is növekedni tudott.

– **Mi volt a négy csoporttal kapcsolatban a legnagyobb mentori kihívás?**

– Minden csoporthoz nagyon különböző módon viszonyultam, és az ő igényeik sem voltak azonosak felém. De közös az, hogy néha azon veszem észre magam, hogy túlságosan biztos vagyok benne, hogy mire kellene figyelnie a szervezőnek. A kiindulás az, hogy ő sokkal jobban ismeri a konkrét helyzetet, mint én, ezért nekem abban kell segítenem, hogy új nézőpontokat kapjanak. Vannak hasonló élményeim belülről, mint nekik, ez is segít, például időben észrevenni, hogy valaki túl sokat vállal, ami megbonthatja a demokratikus kultúrát, hiszen az illető elégedetlen lesz a többiekkel, dominánssá válik. Emellett stratégiai szemmel próbálom elhelyezni őket a tágabb környezetben, hogy „kilátsanak” a napi teendőkből a küzdelmük szélesebb játéktérére.

– **Feladata a mentornak a szövetségek keresésére, koalíciók kiprovokálása?**

– Ebben nekem kevesebb feladatom volt, mert maguktól is ezt csinálták. A rómais csoportnak komoly külső szövetségese a Greenpeace, és benne vannak egy szélesebb mértékben is, ők maguk is támogatói kezdeményezéseknek, például szolidaritást vállalnak a Ligetvédőkkel.

Az Önállóan lakni csoport a metróügyben egy széles koalícióba került, amelynek tagjai előrébb voltak sok mindenben, így velük könnyebben, gyorsabban kerülhettek fontos tárgyalóasztalokhoz.

A pécsiek esetében nem klasszikus szövetségépítésről beszélhettünk ebben az évben, ők azért dolgoztak együtt másokkal, hogy pozitíva keretezzék a sokak szemében nem túl vonzó hajléktalanügyet, szimpatikus pozícióba kerüljenek, hozzáértően és hitelesen tartsák napirenden a témát.

– **A metró akadálymentesítéséért indított kampány nagyon sikeres volt, de nem minden szereplő hozzájárulása lett ismert. Fontos, hogy azzá váljon?**

– Az Önállóan lakni csoport tagjai jogosan érezték, hogy igazságtalan az, hogy kihagyták őket a sikerkommunikációból, amit azért is élt meg nehezen a csoport, mert legutolsó időszakban nagyon meg-

terheltek voltak az együttműködések, sok konfliktus volt a csoportok között és a csoporton belül. A sikert soha nem fogják annak a mellkasára tűzni, aki elérte, ezért is fontos az ünneplés. Nemcsak a csoport megerősítését szolgálja, hanem egyértelművé teszi, hogy ki győzött. A főpolgármester nyilván a hivatalos érdekvédő MEOSZ-szal állapodott meg, mert a MEOSZ addig nem hangoskodott.

A döntéshozó véletlenül sem azzal tárgyalt, aki konfrontálódott az ügy érdekében. Sosem fogják azt mondani, hogy legyőzött minket az a maroknyi civil.

– **Egy helyi siker kommunikálásának megvannak a határai. Fontos lenne átöröni azokat?**

– Jó lenne, de sokszor ez logikusan nem tud megtörténni: egy kisvárosi vagy települési ügy, ha nem valami zsiros botrány, nem érdekli a máshol élőket. Erre jó példa a szentendrei Civil Kotta esete. Hasznos lett volna megmutatni azt, ahogy ők kvázi közösségszervező csoportként generálták a szentendrei érdekvénesítő közéletet, de amíg nem jött a Postás strand körüli botrány, nem látszottak. És most sem ők látszanak, hanem az ügy. Ugyanazzal szembesülnek, mint a közösségszervező és az őt támogató Civil Kollégium Alapítvány.

Büszke részesei a közös sikernek

Az Önállóan lakni – közösségben élni csoport 2017 októbere óta működik mozgássérült érdekvédelmi csoportként. Az ezt megelőző egy évben részvételi akciókutatást végeztek a Közélet Iskolája keretein belül, amelynek során azt vizsgálták, hogy mi szükséges ahhoz, hogy egy mozgáskorlátozott ember önállóan élhessen ma Magyarországon. A kutatás során

számos rendszerszintű problémát feltártak, mind az akadálymentes tömegközlekedés, mind pedig az önálló lakhatás vonatkozásában – célul tűzték ki maguk elé, hogy ezekre rendszerszintű válaszokat találjanak úgy, hogy a mozgássérült emberek lakhatási lehetőségeit meghatározó jogszabályi környezetben próbálnak meg pozitív változásokat elérni.

A MENTOR MONDTA:

„Egy már kialakult csoport, érett szervezeti kultúra, tervszerű, jól követhető munka, folyamatos csoportbővülés.”

MEGNYERT ÜGY

a 3-as metró akadálymentesítése

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Molnár Zóra

A közösségszervező pályázatra való jelentkezés azt is jelentette, hogy a kutatócsoport koordinátorai a csoport szervezésével kapcsolatos feladatokat egy érintett csoporttagnak szerették volna átadni.

Az Önállóan lakni csoport egy része

A KÖZÖSSÉG:

Önállóan lakni – közösségben élni

A tagok nagy része érintett, mozgáskorlátozott ember, akik nagyon elszántak az önálló, akadálymentesített élet feltételeinek kiharcolásában. „Ők már mindannyian megteremtették maguknak az önálló - nem intézményi- élet lehetőségét, bebizonyítva, hogy ez lehetséges, még akkor is, ha jelenleg nincsenek erre kellően átfogó megoldások.” (Zóra)

A csoport létszáma megduplázódott az év során, a közösség munkáját nem érintett önkéntesek is segítik.

”

„A tagok döntése alapján lettem közösségszervező, ami egyszerre jelentett biztonságot - hiszen az egyetem elvégzése után egy olyan közegben dolgozhattam, amit addigra már egy éve ismertem, ugyanakkor viszont izgalmas, új kihívásokat is tartogatott (és tartogat még ma is). Munkám során alapvetően ugyanaz a motivációm, amiért annak idején a részvételi akciókutatáshoz is csatlakoztam: a saját bőrömmön tapasztaltam, hogy a megfelelő lakhatási lehetőségek hiányában nagyon könnyen beszűkülnek a választási lehetőségek a mozgáskorlátozott emberek előtt, legyen szó akár tanulásról, akár munkavállalásról. A szerencsének köszönhetően én a fővárosba költözhettem és itt folytathattam a tanulmányaimat, de azzal is tisztában vagyok, hogy rengeteg tennivalónk van még addig, amíg minden érintett szabadon hozhat majd hasonló döntést.”
Zóra

Összefogás a metró akadálymentesítéséért

A PROGRAMÉV:

Az önálló lakhatás kérdése mint az érdekvédelmi munka egyik fő fókuszja végigkísérte a csoport évét. Tengernyi háttér munkát végeztek: hazai és nemzetközi jó gyakorlatokat gyűjtöttek, szakmai eseményeken vettek részt, eközben pedig a törvénymódosítás tartalmának összeállításán is dolgoztak. Az Állampolgári Részvétel Hete keretében kerekasztal-beszélgetést szerveztek, ahol az érintetteknek, érintett szülőknek és szakembereknek biztosítottak lehetőséget arra, hogy megosszák egymással tapasztalataikat, gondolataikat a mozgássérült emberek lakhatási lehetőségeiről.

A legnagyobb siker az elmúlt évben a csoport másik kiemelt területéhez, az akadálymentes tömegközlekedéshez kötődik. 2017 nyarán kiderült, hogy a hármas metró húsz állomásából csupán nyolcat terveznek akadálymentesíteni a hamarosan

kezdődő felújítás során. A csoport – sok más érdekvédő közösséghez hasonlóan – ezt felhívó táblákkal tartotta.

Kezdetben a metróvonal északi szakaszára koncentráltak, mivel ennek a felújítása kezdődött el a legkorábban, tavaly novemberben. Ezen a szakaszon a Dózsa György úti metróállomás volt az egyetlen, amelyet nem terveztek akadálymentesíteni, ezért ide szerveztek két figyelemfelhívó akciót is. Az akciók megvalósítása során együttműködtek a közösség-szervező programban résztvevő más szervezetekkel (Lépjünk, hogy léphessenek! Közhasznú Egyesület, Eleven Emlékmű-az én történelmem csoport). Emellett számos alkalommal egyeztettek más, a témában érintett szervezetekkel (pl.: Metró Projekt Igazgatóság, Mozgássérültek Budapesti Egyesülete, Metróért Egyesület) is. Ezzel párhuzamosan közér-

dekú adatigénylés formájában kikérték a Metró Projekt Igazgatóságtól a metrófelújítás koncepcióterveit, ekkor vált nyilvánvalóvá számukra, hogy eredetileg a liftek építése is a felújítás részét képezte. Csatlakoztak a több mint 30 civil szervezet összefogásával megvalósuló „Teljes Értékű Metró-TÉMA” akcióhoz is, illetve decemberben #akadálymenteskarácsony címmel indítottak online kampányt, ahol a csoport tagjai személyes történetek formájában mesélték el, miért örülnének annak, ha akadálymentes metrót kapnának karácsonyra.

A tiltakozó akciók és a széleskörű támogatásnak köszönhetően április végén sor került a teljes metróvonal akadálymentesítésére vonatkozó megállapodás aláírására a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ) elnöke és Budapest főpolgármestere között.

”

„Ebből a kampányból megtanultuk, hogy milyen fontos más szervezetekkel együttműködni a közös cél érdekében, akkor is, ha ez kihívásokat és adott esetben feszültséget is tartogat. A csoportot büszkeséggel tölti el, hogy ennek az óriási civil sikernek a részesei lehettünk, ugyanakkor nehéz volt látnunk azt, hogy bár elsősk között hívtuk fel a figyelmet a részleges akadálymentesítés problémájára, az elért eredmények kapcsán a folyamatban betöltött szerepünk ritkán került említésre. Ez a siker mégis erőt ad számunkra a folytatáshoz, hiszen azt mutatja, hogy lehetséges pozitív változást elérni.”

Zóra

A part őrei

A Maradjanak a Fák a Rómain csoport évek óta a biztonságos árvízvédelemért, a Római-part elhanyagolt területének rendezéséért és közcélú fejlesztéséért munkálkodik önkéntes aktivisták segítségével. 2013-ban zajlott az első demonstráció, a közösségszervezői munka 2016-ben, a legnagyobb fenyegetettség kezdetén indult meg.

MEGNYERT ÜGYEK

hiányzó lámpatestek kihelyezése, hamis gáti látványtervek eltüntetése, szemétkukák kihelyezése, part ökológiai helyreállításának megkezdése, játszótér kerítésének cseréje, egyelőre megmenekültek a fák

A MENTOR MONDTA:

„A rómaisokban nagy erő van, sok fontos hozzájárulású emberük van.”

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Kaprinyák Szilvia

Önkéntes aktivistaként és érintett, helyi lakóként csatlakozott a csoporthoz 2016-ban. Korábban idegenforgalomban és kereskedelemben dolgozott, de mindig is érdekelte a környezetvédelem, továbbá a Római-part közelében nőtt fel. Két biztos aktivistára, a csoport közösségi vezetőire mindig számíthat.

Maradjanak a fák a Rómain csoport

A KÖZÖSSÉG:

Maradjanak a FÁK a Rómain

A közösségszervezés egyik alapja a kommunikáció és a rendszeres találkozók. Azok az aktivisták, akiknek viszonylag nagyobb kapacitásuk és motivációjuk van az ügyet segítő, immár második éve kéthetente találkoznak, megbeszélnek és szétosztják az aktuális teendőket. A közösség operatív munkáját elősegítő pár havonta zajlik stratégiai gyűlés is, melyben meghatározzák a rövid, közép, hosszú távú célokat és az ahhoz szükséges lépéseket.

”

„Az ügy súlya óriási nyomást gyakorol a közösségre, mely – érintettek lévén - érzelmileg többek számára megterhelő. Ez is, illetve a korábbi közösségszervező személyének megváltozása is hozzájárult ahhoz, hogy a csoport tagjai és dinamikája megváltoztak. Több korábbi tag hátrébb lépett, a meglévők pedig megerősödtek. Az ügyben való folyamatos részvétel ugyanakkor hozzájárult a tagok személyes fejlődéséhez is. A médiában való interjúadás eleinte probléma volt, mára szerencsére nem okoz gondot és több ember is vállalkozik egy sikeres TV, rádió interjúra, mely fontos a közösség képviselete és a megfelelő tájékoztatás szempontjából.”

Szilvia

A PROGRAMÉV:

Tavaly nyár végén megszólalt az évek óta hallgatásba burkolózó vízügyi szakma pár képviselője, közülük párán azóta is segítik a közösség munkáját. Kétszer is felmerült a budapesti népszavazás kérdése, mindkettővel kapcsolatban több, megterhelő politikai egyeztetésen kellett részt venniük a civileknek. Télen Tarlós István főpolgármestertől már a korábban általa nagy mértékben támogatott gát megépítését megkérdőjelező kijelentéseket is lehetett hallani. A legutóbbi szakmai bizottságba egy civil megfigyelő is helyet kapott, így mindig első kézből értesülhettek a civilek az ott törtétekről. Az elmúlt egy évhez képest előrelépés, hogy az érintett öblözeti beruházásból külön kiemelték a Római-partot és az árvízvédelmi beruházás miatt később kezdődik meg.

Két év alatt a csoport elérte, hogy a 2016 őszén a parton kiállított helytelen és pontatlan – arányos méreteket tekintve 3 méteres emberekkel illusztrált – hamis gáti látványtervet pár hónapja eltávolították. Továbbá egyeztetések zajlottak a fővárossal és a helyi önkormányzattal a Római-part rendbetétele céljából. Ez ügyben kézzel fogható siker a hiányzó lámpatestek kihelyezése a partra, mely óriási problémát okozott eddig azoknak, akik az elfoglalt hétköznapjaikban csak este, a sötétben tudtak a parton sportolni. A partszakasz elhanyagoltságát jól jelezték az évek óta halmozódó borzalmas szemétkupacok, amik általában pár nap alatt keletkeztek. Az illetékesek nyár végén végre több szemeteszkukát helyeztek ki, melyeket hétvégén az eddigiektől gyakrabban ki is ürítenek, sőt a szemetet is összeszedik. Elkezdődött a part helyreállítása ökológiai szempontból is. Az elmúlt 20 év elhanyagolása miatt sok balesetveszélyes és nem őshonos fát fognak kivágni, helyükbe pedig egészséges, őshonos fákat (éger, magyar kőris) ültetnek majd. Az

egyik legnépszerűbb régi játszótér az eddigi hiányos, gyermekek számára veszélyes kerítését ugyancsak lecserélték egy zárható, magasított, biztonságos kerítésre.

Óriási siker, hogy az érdekcsoportok – elsősorban a csónakházak és vízi sport egyesületek – között megkezdődött az egyeztetés. Bús Balázs, Budapest harmadik kerületének polgármestere őszi közösségi tervezésről ígért az érdekcsoportoknak. Ez évek óta fontos célja volt a partvédő közösségnek.

Legnagyobb siker az ügy szempontjából, hogy a 2 éve oly vészesen fenyegető veszély egyelőre elmúlt, a fák még mindig állnak. És az eddig 50 éve meglévő, biztonságot adó gátat sem bontották le a Nánási úton.

Közösségi sikerek is jócskán születtek. Ősszel összefogott a közösség, hogy megfelelbbezze az akkor még partéli gát környezeti engedélyét. Az egyik csillaghegyi lakó, környezetvédelmi szakember segített és a laikusok számára egy leegyszerűsített adatlapot készített, majd képzést tartott a kitöltéséről. A mini projektre adománygyűjtő kampányt is indítottak, mivel fejenként több ezer forintba került a beadása. A kampány során 19 db fellebbezési díjat tudtak megfinanszírozni. A beadványok hatására az akkori engedély nem emelkedett jogerőre.

A közösség szempontjából óriási siker a mára már megszokottá vált, közösségi finanszírozásból létrejövő tájékoztató újság, a Hello Római - Lángos vagy beton megjelelése. A cím a tartalmára is utal: színes, élvezetes cikkek mellett műszaki tartalmak, vélemények is szerepelnek benne. Az újságot önkéntes, a közösséghez tartozó aktivisták és újságírók írták, fotózták, szerkesztették, terjesztették. Elképesztő ereje van ilyenkor a közösségi összefogásnak és annak, hogy négy nap alatt több ezer újságot ki akar és tud szórni körülbelül 15 helyi lakó, aktivista.

Télen több komoly kutatói munka is zajlott a hullámtér értékeivel kapcsolatban, több aktivista bevonásával és íródott egy beadvány arról, hogy a csoport hogyan képzeli a parton a közösségi funkciókat. A több mint 100 oldalas javaslatot a III. kerület saját anyagába át is vette!

Rendezvények tekintetében a tavalyi őszi – ahogy többen fogalmaztak akkoriban – „forrónak” volt mondható, egymás után ugyanis három hétfőjén zajlott Rómais demonstráció. Tavasszal, a választások előtt egy jelöltfórumot tartott a közösség. A jó idővel még több programot lehetett a parton tartani, volt eddig Aktivista piknik, közösségi evezés és fővenyfogaló buli is az érdekcsoportok megszólaltatásával.

”

„Az elmúlt év tapasztalatai azt mutatják, hogy közösségszervezéssel igenis lehet sikereket elérni. Hogy lehet küzdeni egy ügyért, ha a helyiek, az érdekeltek összefognak. Az eredmények azonban nem egyik napról a másikra érkeznek, a folyamat viszonylag hosszú, türelemre, alázatra és rugalmasságra tanítja az embereket és sok feladattal jár. Ezen kívül ad egy közösséghez tartozás érzést is. Egy optimálisan működő társadalomban a döntések az emberek bevonásával és megkérdésükkel történnek, a Római csoport is ezért küzd.”

Szilvia

Fővenyfogalás a Római-parton

Jó szomszédok

A Civil Kotta csoport az Eleven Agóra közösségi platform folytatásaként 2016-ban, a Civil Kollégium Alapítvány közösség-szervezői pályázatának keretében jött létre. Alapítói közösségi vezetők, művészek és aktivisták. Céljuk a szomszédsági közösségi szervezés kultúrájának és gyakorlatainak népszerűsítése.

„Szeretnénk elősegíteni az érdekekért kiálló helyi csoportok, közösségek együttműködését, a demokratikus értékek megővését és fejlesztését képzések és akciók támogatásával”- így határozta meg a csoport a küldetését. Önszerveződő csoportjaik többsége a leszakadó

körzetekben alakult meg, de van példa érdekképviselői aktivitásra az elegánsabb kertvárosi környezetben is az elkerülő út, illetve a környezeti értékek rovására megvalósuló, infrastrukturális fejlesztések miatt. Az önkormányzat a fejlesztések tervezésekor és városüzemeltetési döntések során rendre figyelmen kívül hagyja lakosság érdekeit. Az érintettek késve vagy egyáltalán nem értesülnek a változásokról vagy az új elképzelésekről. Az önkormányzat iránt kialakult bizalmatlanság állandósult, ami fokozza a társadalmi részvétel csökkenését. A csoport azt szeretne volna elérni, hogy ez a tendencia megforduljon.

A MENTOR MONDTA:

„Nagyon erős volt az ő évükben, hogy mennyire a sajátjává vált a csoportnak a közösség-szervező szemlélet és technika: ahogy a munkát, a külső és belső kommunikációt szervezték nagyon intenzíven, ahogy készséggé vált a terepmunka, a gyakorlatilag ismeretlen emberek megszólítása.”

ELÉRT EREDMÉNY

Sztaravodai park közösségi tervezésének elindítása, helyi civil csoportok összefogása

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Horváth-Kertész Balázs

Művész világból érkező aktivista, aki a kezdetektől aktív tagja a csoportnak.

„A Civil Kotta létezése számomra azt bizonyítja, hogy rajtam kívül is vannak, akik fontosnak tartják tevékenyen részt venni a közélet alakításában. Megismerhettem azokat a szentendreieket, akik nem tűrik tehetetlenül, hogy a fejük fölött döntsenek az őket érintő dolgokról. Nem hátrálnak meg, ha falakba ütköznek, szívesen fektetnek energiát az önképzésbe és a tájékozódásba.”

Balázs

A csoport akciója a parti fák megmentéséért – Major Frigyes fotója

A KÖZÖSSÉG:

Civil Kotta Csoport

Az év egy interjúmaratonnal kezdődött a tagokkal és a szövetségi mező fontosabb tagjaival, amelyet a csoport közösen értékelt ki és annak tükrében alkotta át szervezeti struktúráját. A csoport magja 10-12 emberből áll és négy városi szomszédsági csoporttal vannak kapcsolatban.

A Civil Kotta egy önfejlesztő csoport, ahol közösen találják ki, hogy hogyan alkalmazhatják a helyi viszonyokra a különböző helyekről érkező tudást és tapasztalatot.

„Fontos közös élményünk, hogy meg lehet haladni a tanult tehetetlenséget. Bár a hatalom az ellenkezőjét igyekszik elhitetni velünk, de valójában még a legkiszorítottabb és reménytelenebb helyzetből is lehet párbeszédet kezdeményezni, és befolyásolni a döntéshozatalt. Összefogással és nyilvánosság bevonásával a lehetetlen is elérhető.” (Balázs)

A szűkebb csoportmagra építő akciózás némileg elszigetelte a csoportot a tágabb közösségtől. Ezért elhatározták, hogy alacsonyabb küszöbű közös cselekvésekkel és nyilvános találkozókkal teszik elérhetőbbé a csoportot az új tagok számára. Már a koncepció kialakítása alatt elkezdődtek a helyivezető-képzések. Így sikerült megfelelő számú szervezőt rendelni a kulcsfeladatokhoz.

A PROGRAMÉV:

Az első nagyobb akció a Sztaravodai park közösségi tervezésének turbósítása volt. a csoportnak jelentékeny szerepe volt abban, hogy a városvezetés beépítés helyett rekreációs céllal kezdte fejleszteni a környék egyetlen összefüggő zöld-területét. Helyi viszonylatban hasonlóan „nagyot szóló” akció volt az a flashmob, amellyel az ártéri fakivágásokra hívták fel a figyelmet. Sikerült elérni, hogy valamennyi ellenzéki jelölt aláírja a petíciójukat.

Szentendre és környékének felelősen gondolkodó állampolgárai a csoport által szervezett programokon szerezhettek ismereteket a választási jog és az önkormányzati átláthatóság témájában. A Civil Kotta megújította a Közéleti Platformot. Ez a nyilvános, közügyekkel foglalkozó esemény hónapról hónapra közelebb hozta egymáshoz a szentendrei közélet kulcsszereplőit. Megindult az egyeztetés a legnagyobb mozgósító erővel rendelkező helyi csoportok és az aktív közéleti szereplők között. Ez az átgondolt stratégiai koordináció új jelenség közéletben, és áttörést hozhat a jobbitó szándékú önszerveződések számára.

Az erőforrások egyesítésének lehetőségén felbátorodva elkezdtek előkészíteni egy az egész várost megmozgató kampányt, amely a városon átvezető, válságos állapotban lévő út megújítását tűzte ki céljául.

A csoport végső célja – koordináló munkájuk, szerepük is efelé mutat - az ideálisan működő, civilek által támogatott önkormányzat működésének elérése Szentendrén.

”

„A Civil Kotta olyan stratégiában működött tavaly Szentendrén, mint egy közösség-szervező a csoportjában, új aktivitásokat generáltak, amelyekhez a saját működés módjukat ajánlották.”

Peták Péter

A Sztaravoda parki esemény

”

„A gördülékeny szervezés és a releváns problémák/megoldások felvetése alapfeltétele a szimpátia felkeltésének. Nagy erőkoncentrációt igényelt, de sikerült megerősíteni a csoportot. Sok fontos helyi vezető és lelkes aktivista csatlakozott a hozzánk. Így egyszerre növeltük a tapasztaltabb stratégiaalkotók körét és a lelkes önkéntesekből álló tagsági bázisunkat. Összeségében most már sokkal több erőforrás fölött rendelkezhetünk beleértve az információszerezt, a mozgósító képességhez szükséges kapcsolatokat és eszközöket, és ami legfontosabb: sokkal tudatosabb és határozottabb lett a csoport.”

Balázs

”

„Üvegkörzetnek neveztük el azt a modellt, amit az ideálisan működő önkormányzat kialakítására elképzelünk. Madarász Csaba és az E-demokrácia Műhely üvegfalú programjából kiindulva alkottuk meg az átláthatóságon és közösségi együttműködésen alapuló modellt. Ennek alapja, hogy a képviselő mögött egy helyi lakókból álló civil koordinációs csoport áll. Amely egy-egy utca szószólójaként segítik az információ áramlást, és közvetlen megkeresésekkel vonják be a közösséget a közügyek alakításába. Támogatják a képviselőt, ugyanakkor ellenőrzik is a munkáját. A terület legfontosabb ügyeit egy problématerkép teszi láthatóvá, a megoldások előrehaladását negyedévente megtartott ellenőrző fórumokon lehet számonkérni, átlátni. Ezeket a fórumokat az önkéntesekből álló civilkoordinációs bizottság szervezi, valamint ők frissítik a problématerképeket.

A lakók mobilizálását az utcai ünnepek és közös akciók biztosítanák. A szervezeti kultúra kialakításához a közösség szervezők adnának segítséget, tanácsadással, képzésekkel. Ahhoz, hogy a modell működhessen egy adott üvegkörzetbe sok kicsi csoport tevékenységre van szükség, amelyek valamilyen apró ügyek közösségi hozzájárulása mentén szerveződnek, de kulcs helyzetekben képesek a koordinált együttműködésre. Ebben a légkörben a kiüresedő önkormányzat újra feltöltődhet közösségi tartalmakkal.”

Balázs

Minden adatot megszerezték

A pécsi AVM három évvel ezelőtt alakult a fővárosi szervezet helyi csoportjaként. Fő céljuk: a lakhatási problémákkal küzdő emberek hatékony érdekvédelme, a város lakáspolitikájának, a szociális bérlakásrendszernek a megújítása.

Az elmúlt programév célkitűzése egy részvételi akciókutatást készítése volt az ellátórendszer igénybevevőinek részvételével az ellátórendszer működéséről, szövetségesek megtalálása és egy szociális kerekasztal létrehozása.

MEGNYERT ÜGYEK

szövetségesek megtalálása az ellátórendszeren belül; a megszerzett adatok kiemzése nyomán a téma elismert szakértőjévé vált a csoport a városban; a csoport újjáépítése

A MENTOR MONDTA:

„Biztos, hogy Pécsen a legnagyobb szakértőivé váltak a lakhatási kérdésnek”

AVM Pécs csoport

A KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ:

Konkoly-Thege Júlia

A pécsi civil élet ismert figurája, hat éve kezdett el szociális ügyekkel foglalkozni. Eleinte zöldszervezetekben, majd a Máltai Szeretetszolgálatnál dolgozott, három éve csatlakozott A Város Mindenkié aktivistáihoz.

A KÖZÖSSÉG:

A Város Mindenkié pécsi csoportja

Az elmúlt évben a csoporttagok nagy része kicserélődött, lényegében egy új csoport épült fel a régi hagyományain. Jóval aktívabb, tudatosabb lett a csoport, amelyben 4 aktív szövetséges és 5 érintett alkotja a „kemény magot”.

A PROGRAMÉV:

Az akciókutatás nem valósult meg, de a csoport nagyon sok információt gyűjtött az ellátórendszerrel kapcsolatos kérdésekről, interjúkat, adatigénylések segítségével. Több tucat interjú készítésével széles képet alkottak az intézményrendszer működéséről, és szövetségekre leltek azon belül.

Nagyon sok adatot sikerült megszerezni, részben a már előző évben elindult közérdekű adatigénylések nyomán. Tavaly télre már nagyjából minden adatuk megvolt, ami hozzáférhető a pécsi lakásgazdálkodásról, és azzal kezdtek el komolyan foglalkozni.

Szakértelmük a májusi lakásrendelet kedvezőtlen módosítása kapcsán lett egyértelmű: amikor a városházán tárgyalni kellett, kiderült, hogy sokkal inkább képből vannak, mint a hivatali dolgozók, mert ők nemcsak megszerezték a cáfolhatatlan adatokat, hanem össze is hasonlították, ki is elemezték azokat. Sajtófigyelmet is kapott fellépésük nyomán, illetve szakmai érveik hatására úgy tűnik, hogy

az önkormányzat – bár nem vonta vissza a módosítást - nem fog kilakoltatni szerződés nélküli vagy önkényes lakókat, és közműveket sem kötnek ki. Így a korábbiaknál nem kerülnek rosszabb helyzetbe az érintettek.

A csoport a választási kampányban aktivizálta magát: rengeteg emberrel beszélgettek, 1000 példányban adtak ki „Gyűjtős” néven választási kisokost, választási szótárt és az AVM követeléseit tartalmazó újságot. A választási eredménytől függetlenül a csoport megünnepelte a kampány lezárultát, a saját beletett munkáját.

Az új csoporttagok rendkívül képzetek, belső képzéseken vettek részt, tudatos stratégiaalkotásban vettek részt a többnapos elvonuláson. Ebben az évben a korábbiakhoz képest nem voltak olyan látványos akcióik, de számos nyilvános aktivitásuk volt: részt vettek a lakásmeneten molinóval, beszéddel, volt figyelemfelkeltő akciójuk a belvárosban. Továbbra is aktív szereplői és formálói a pécsi civil életnek.

AVM Pécs utcai akció

„Ha két cintányért összeütnek bármilyen civil témában, akkor ott van két AVM-es - megbízhatóan, aktívan.”

Peták Péter

„A saját háttérbe vonulásunkat készítjük elő”

– A kiadványban szereplő főállású közösség-szervezők között vannak olyanok, akik a következő évben már a csoport egyik közösségi vezetőjének adták a stafétát a programban – a megnyert ügyek mellett ez is közösség-szervezői sikernek számít?

– Optimális esetben a szervező mindig a saját távozását készíti elő, és néhány év elég ahhoz, hogy egy közösség a saját lábára álljon. Ennek köztes és nagy sikernek tekinthető lépcsője az is, ha egy közösségi vezető tudja a programon belül tovább vinni a feladatokat, és kvázi felszabadul a szervező. Máshol tudja lerakni az alapokat – vagy akár egy magasabb szinten végzi tovább a munkáját, ahogy a tavalyi közösség-szervezőink közül öten is: van közülük olyan, aki mentor lett, mások országos szervezővé váltak.

A cél az lenne, hogy a szervezetek önjáróvá alakuljanak. Az önálló működésben az is benne van, hogy meg tudják fizetni a közösség-szervezőjüket, ha még szükség van rá. Ez nagyon nehéz feladat, hiszen elsősorban olyan csoportokról van szó, amelyek eleve hátrányban vannak a társadalomban, amelyek a legsúlyosabb problémákkal küzdenek. Így azért jóval nehezebb egy olyan szintet elérni, hogy tudatosan foglalkozza-

nak forrásszervezéssel, önálló támogató-mechanizmusokat építsenek ki.

Mindig öröm látni, amikor ez a támogató keretrendszer részben vagy egészben megteremtődik. A szegedi csoport például összetett önálló képzési rendszert dolgozott ki, illetve az utóbbi időben Debrecenben és Pécsen alakultak ki csomópontok, amelyek a tavalyi év támadásai után remélhetőleg be tudnak állni egy olyan működésre, ahol ők maguk biztosítanak ilyen kereteket, felhajtanak érdekvédelmi típusú dolgokat vagy segítenek ezeknek a kialakulásában, és utána képzéssel, pénzzel tudják segíteni őket.

– Tehát nem törekedtek az örökös és fő közösség-szervező címre?

– Mi pont azt szeretnénk, hogy a közösség-szervezés és a CKA közé ne lehessen egyenlőségjelet tenni. Nagyon régóta gondolkozunk azon, hogyan lehetne életre hívni a közösség-szervezés önállóan is működő platformját, legyen ez egy országos egyesület vagy csomópontok, hubok rendszere, vagy más forma.

Persze ez nem kivonulást jelent, de olyanok vagyunk, mint a közösség-szervezőink: a saját háttérbe vonulásunkat próbáljuk előkészíteni. Ha létrejönnek az önálló plat-

NÉVJEGY

Varga Máté művelődésszervező és szociológus, a CKA elnöke. 1997 óta közösségi és civil kezdeményezésekkel és mozgalmakkal foglalkozik, a hazai közösség-szervező építkezés kezdeményezője.

formok, akkor majd az ő munkájukat támogatjuk tovább. Most is folyamatosan dolgozunk új és innovatív támogatási eszközök létrehozásán, ilyen kezdeményezésből nőtt ki és vált önállóvá például az aHang kampányplatform is. Nem szeretnénk hosszú távon azt, hogy kizárólag rajtunk múljon egy-egy kezdeményezés sorsa, azon, hogy mi tudunk-e közösség-szervezőt fizetni vagy kampányköltségeket helybe eljuttatni.

– Az elmúlt évben megjelent a szervezetben az országos szervezői szint, és a közösség-szervezők közül is vannak, akik egy-egy területen országos szervezésbe fognak idénytől. Miért van erre szükség?

– Ráébredtünk, hogy az együttműködés nem tud önmagától megteremtődni, de azt sem szeretnénk, hogy mi hozzuk létre, inkább generálni szeretnénk a folyamatot. A közösség-szervezőkkel folytatott interjúkból az derült ki, hogy van igény az országos szintre, amelynek keretében a szervezők nem a saját szervezetükért, de nem is a CKA-ért dolgoznak, hanem a mi közös ügyeinkért, és az alakuló mozgalmunkért. A következő év titka, hogy jól ki tudjuk-e használni ezt az igényt, segíteni tudjuk-e olyan országos ügyeket életre hívását, amelyek érdeklik a szervezőket, hajlandók ezek érdekében együttműködni, és jó stratégiák mentén el tudunk-e érni igazi változásokat. Az ápolási díj ennek előszele, de nem az eredménye. Hiszen az mégiscsak leginkább az érintett szervezetek sikere és nem a közösség-szervezők stratégiai együttműködésének következménye.

Bízunk benne, hogy akár LGBT témá-

ban, akár infrastrukturális fejlesztésben, foglalkozással élők érdekérvényesítésében vagy lakhatási ügyekben jól szervezett országos kampányokban tudunk együtt harcolni. Továbbra is serkentjük a tapasztalatcserét, a szomszédolást, a barátságok létrejöttét a találkozók, képzések, nemzetközi

programok, nyári egyetemeken által. Szeretnénk, hogy mindez egyre inkább egy közös misszió, közösség-szervező mozgalom születését eredményezné.

– Vannak politikai céljaitok, ambícióitok?

– A közösség-szervezésnek nem politikai céljai vannak, de a közösség-szervezés központi kérdése a hatalom, a hatalmat próbálja meg elszámoltathatóvá tenni, illetve erővel, hatalommal felruházni a közösségeket, hogy azok képesek legyenek sorsukon változtatni. Ehhez a jól képviselhető ügyek mellett sok emberre is szükség van, hiszen az adott esetben akár százezreket érintő ügyeket nem lehet tömegbázis nélkül megnyerni. Sok ügy ott akad el az elején, hogy nem érdekel elég embert, nem érzik húsbavágónak, nem hajlandóak többet megtenni érte, mint bármi másért. Meg kell találni a rengeteg egyéni érdek között azt, ami közösségi szintre emelhető és a társadalom szélesebb támogatásával sikerre vihető.

– Párhuzamosan azzal, hogy a CKA Magyarországra „importálta” a közösség-szervezést mint a hatalommal való elszámoltatás módszertanát, maga a hatalmi tér teljesen antidemokratikusává vált. Hogy lehet ebben a térben eredményeket elérni?

– Ez az atmoszféra egyszerre gátol és kedvez. Egy támogatóbb társadalmi környezetben lehet, hogy nehezebb lett volna megtalálni a megfelelő embereket és a megfelelő programokat, hogy ilyen dolgokat csináljunk. Most helyzet van, amiben sokan érzik azt, hogy lépni kell – és a közösség-szervezés eszközeivel lehet is, erre már rengeteg példát fel tudunk mutatni.

Persze sokakat eltántorít vagy megvisel az, hogy a személyében támadják azért, mert az általa képviselt jogait védeni, érvényesíteni próbálja. De az is igaz, hogy aki erre a munkára termett, az tudja, ha támadás alá kerül, akkor valamit jól csinál. Ezzel együtt ilyen környezetben egyértelműen nehezebb sikerre vinni ügyeket, kampányokat nyerni, mert a legtöbb döntés meghozatala a centrális erőtértől függ.

– Egy nagy ügyben mégis sikerült. Az ápolási kampány sikerében hogyan érhető tetten a közszervezési szál?

– Az érintettek mozgósításában. Egyrészt hosszú idő alatt komoly érintetti kört sikerült elkötelezni vagy megmozgatni, és a velük való közös munkában egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy melyik az a közös ügy, ami őket is összefogja, és győzelemre viheto hosszú távon. Másrészt nagyon is kapcsolódik a közösség-szervező felfogáshoz és eszköztárhoz az, ahogyan felépült a kampány: az érintettek által képviselt ügy mellé hatalmas társadalmi támogatást sikerült kapcsolni.

A közösség-szervezés nem arról szól, hogy azonnal konfrontálódjunk, a közösség-szervező is akkor örül, ha egy közösség tárgyalás útján meg tudja megoldani a problémát, de először el kell jutni a tárgyalóasztalhoz. Legtöbbször ez sem könnyű feladat, de ezután jön az igazi művészet: képviselni az ügyünket és végigvinni a játszmát.

Az otthonápolási kampány sikerének titka

Példátlan civil sikert hozott az otthonápolási díj rendezéséért indított kampány, amelyet a közösség-szervezés módszereivel és a Civil Kollégium Alapítvány támogatásával működő Lépünk, hogy Léphessenek! Közhasznú Egyesület indított az aHang platformon.

Az ápolási kampány nyomán támadt társadalmi összefogásnak köszönhetően 2019. január 1-jétől minden kategóriában nő az ápolási díj összege, lesznek családok, amelyekben több mint 70 ezer forinttal, azaz több mint 200 százalékkal. Az elmúlt években nem volt olyan nagy hatású társadalmi kampány, amelynek hatására valóban javult volna több tízezer ember helyzete.

Egy októberi kormánydöntés nyomán az ápolásra szoruló gyermekek után járó díj összege egységesen havi 100 ezer forintra nő egy új kategória keretében, amely az önellátásra képtelen gyermeket nevelőknek járó gyermekek otthongondozási díja. Az emelés folytatódik a következő években is, a cél az, hogy 2022-re – három lépésben – ezen ápolási díj mértéke elérje az akkori minimálbér összegét. Azon csa-

ládokban is emelkedik az ápolási díj, amelyekben nem a gyermekek jogán kapják ezt a jogosultságot. Ez esetben az ápolási díjat – szintén a jövő évtől – 15 százalékkal emelik, majd 2020-ban, 2021-ben és 2022-ben további öt-öt-öt százalékkal lesz magasabb a díj összege. Így azok, akik nem a gyermekükről gondoskodnak, de ápolási díjra jogosultak, 2022-re 30 százalékkal nagyobb összeget fognak kapni, mint je-

lenleg. Azok a családok, amelyek több önellátásra képtelen gyermeket is nevelnek, másfélszeres összegű gyermekápolási díjat kapnak.

A több éves előkészítést igénylő, öt éven át folyamatosan, öt hónapon át pedig intenzíven zajló társadalmi kampány megmutatta, hogy átgondolt stratégiával mobilizálhatók az érintettek, és ezáltal növelhető a társadalmi szolidaritás. A társadalmi összefogásban rejlő erő megfelelő becsatornázása pedig hatásos nyomásgyakorlást eredményezhet.

Hogyan? Mi módon?

A fogyatékkal élők és az őket ápolók megalázó helyzete a mindenkori magyar kormányok szégyenteljes adóssága. Az érintetteket tömörítő szervezetek 25 éve küzdenek az egyenlő esélyek megteremtéséért az élet számos területén - a közlekedéstől az oktatásig. Olyan fundamentális probléma ez, hogy a kampányt indító szervezeteknek választani kellett egy mindenként érintő alapvető részecelt a fogyatékkal élők helyzetének javításáért. A korábbi küzdelmek egyértelművé tették, hogy egyenként kell „nekimenni” a problémáknak, ez pedig áldozatos munkát és kitartást igényel.

Az otthonápolás segélyek átalakítása egyszerű, jogos és teljesíthető követelésnek tűnt a Lépünk, hogy Léphessenek! Közhasznú Egyesület számára, ezért öt évvel ezelőtt ezzel az üggyel léptek a nyilvánosság elé. Kampányuk számos részsikert hozott. A döntéshozókat is zavarba hozták beadványaikkal, leveleikkel, demonstrációikkal - az érintettek korábban nem merték ilyen erőteljesen hallatni a hangjukat.

A Lépünk, hogy Léphessenek a közösgszervezés módszereivel építette magát és ügyét: szövetségeseket keresett, hata-

lomtérképet rajzolt, akciókat szervezett. 2016-tól mindezt a Civil Kollégium Alapítvány (CKA) szakmai és anyagi támogatásával folytatta, ekkortól lett Csordás Anett az egyesület elnöke a CKA közösség-szervezője, egy évvel korábban az alapítvány ösztöndíjprogramjának keretében Chicagóban tanulmányozta az amerikai modellt.

A Lépünk, hogy Léphessenek és a szövetséges szervezetek 9 pontban fogalmazták meg az ápolási díj átalakításával kapcsolatban, melyek lényege, hogy az otthonápolás legyen foglalkoztatási jogviszony és járjon érte legalább a mindenkori minimálbér.

A Költségvetési Felelősségi Intézettel együttműködve költségtervet készítették, amely azt is igazolta, hogy a családtagok még a minimálbéres ápolási díjat alapul véve is sokkal olcsóbban végzik el a tartós betegek és fogyatékkal élők ápolását,

mint az erre kialakított intézmények. Az intézettel közös munka eredményeként elkészült a 2017-es Költségvetési törvényjavaslat.

A nyomásgyakorlás hatására végül 2017 januárjában a kormány 5 százalékkal emelte minden kategóriában az ápolási díjat - de ez a legmagasabb kategóriában is csupán nettó 52800 forintot jelentett.

2018-ban szintet lépett a kampány, melyre a korábbi építő munka eredményei és az aHang online platform adtak lehetőséget. Ekkorra a Lépünk, hogy Léphessenek egyesületnek sikerült olyan bizalmi kapcsolatot kialakítania az érintettekkel, hogy azok nem csak elhitték, hogy a helyzetüket nem szégyellni, hanem megmutatni kell, hanem vállalták is ezt a feladatot - az ő történeteik adták a kampány legfőbb erősségét.

A Lépünk, hogy Léphessenek! Köz-

hasznú Egyesület, a Csak Együtt Van Esély (CSEVE) Csoport és az aHang platform májusban elindult közös kampányát példátlan figyelem kísérte. Pár nap alatt 50 szervezet csatlakozott hozzájuk és tízezrek írták alá a petíciót, amely az otthonápolók elismerését követelte. A kampány első szakaszában a szervezetek a média hathatós segítségével egyfajta felvilágosító munkát végeztek: történeteken keresztül mutatták be, hogy mit jelent ma Magyarországon otthonápolónak lenni.

Számos cikkben és tévériportban arcal, névvel mutatták be életüket a már említett családok, a száraz adatok így váltak megdöbbentő tényekké, az emberek többsége így értesülhetett róla, hogy milyen küzdelem egy 24 órás gondozásra szoruló ember ellátása havi pár tízezer forintnyi segélyből.

Kiderült: a magyar emberek (legalábbis ebben a kérdésben biztosan) nem részvételnek, hanem informálatlanok voltak. Az emberek döntő többsége nem tudta, hogy ma Magyarországon maximum 52 800 forint segélyt kap az, aki éjjel-nappal ápolja beteg hozzátartozóját, és hogy áldozatvállalása nem minősül munkának. Egy támogatói videóban, amelyben öt ismert férfi gondozott egy súlyosan sérült kisfiút egy napon át, olimpikon vívókn, Imre Géza is bevallotta: ő azt hitte, már régen munkának minősül az otthonápolás.

A szervezetek akcióit, videót, kiállításait hatalmas érdeklődés és szimpátia kísérte, ez adhatott erőt az érintetteknek a folytatáshoz. A legtöbbször maguk is érintett önkéntesek Magyarország 210 településen 5625 aláírást maguk gyűjtöttek össze olyan sorstársaiktól, akik helyzetükből adódóan interneteléréssel sem rendelkeznek. Volt olyan édesapa, aki egymaga több mint 700 aláírást szedett össze.

Ősszel új irányt vett a kampány: a szervezetek immáron a megszerzett erős

társadalmi támogatottságot kívánták demonstrálni, felhívni a figyelmet arra, hogy nem „csupán” az 50 ezer otthonápoló, de a magyar emberek összessége valódi változást követel az ügyben. A Pulzus Kutató reprezentatív nyári felmérése szerint a magyar emberek 94 százaléka gondolja úgy, hogy az otthonápolást munkaként el kell ismerni és megfelelő módon bérezni.

Az aláírók száma ekkorra csaknem elérte az 50 ezret.

Az otthonápolás munka! feliratú matricák borították be az országot azután, hogy a legutóbbi kiálláson azt kérték a szervezők: ezzel az apró gesztussal mutassák meg minél többen véleményüket az ügyben. Laptopok, autók, kirakatok ezrein virít azóta a matrica.

A fentiekkel párhuzamosan a szervezetek a már korábban megszerzett adatokat (pl a környező országokban kapható támogatásokról), elemzéseket folyamatosan és koncentráltan nyilvánosságra hozták, a történetek megírása által bevont újságírók

pedig rendre közölték azokat saját médiumukban. Ugyanígy hírt adtak a szervezetek minden egyes kampánylépéséről, például arról, amikor az aktivisták megjelentek a parlamentben molinóikkal: az egyik egy otthonápoló átlagos napirendjét mutatta be, a másik arra hívta fel a figyelmet, hogy hány (több mint 1700 napja) zajlik a kampány érdemi eredmény nélkül. Ezen az alkalmon és számos más eseményen, a parlamenti üléseken pedig rendszeresen léptek fel támogatólag ellenzéki politikusok.

A kampány ismertsége és támogatottsága végül fontos lépésre sarkallta a döntéshozókat. A szervezetek hatalmas eredménynek tekintik az emeléseket, de a kampányt - melynek végső célja az összes otthonápoló munkájának elismerése - folytatják.

Kertész Anna írása

Legyünk mozgalom?

Az utóbbi években megfigyeltük, hogy számos kezdeményezés mozgalomként határozta meg magát a nyilvánosság előtt – alacsony létszám, alacsony szervezethez tartozás esetén is, vagy felbuzdulva azon, hogy tömegeket sikerült mozgósítaniuk egy-egy tüntetésre. Elgondolkodtató, hogy miért.

Lehet, hogy a kezdeményezők nem külön utakon járó szerveződésként gondolnak magukra, hanem egy reménybeli összefogás részeként?

Talán azt akarják jelezni, hogy náluk helye van a tenni akaróknak, és a „mozgalom” lenne a tömegeket mozgósító hívószó?

Szeretnénk azt gondolni, hogy ezeknek az egyvelege van a háttérben, és az egyre gyakoribb mozgalmi önmeghatározás a civil társadalom megújulását vetíti előre.

Mit takar tehát ez a népszerű fogalom? Hol a helyük a közösség-szervezőknek egy mozgalomban? Mi a szerepe egy olyan szervezetnek, mint a Civil Kollégium? – tesszük fel mi is a kérdéseinket.

Mivel a mozgalom a nagy társadalmi átalakulás eszköze, szervezése során rengeteg ember osztozik egy közös jövőképben. Ha közben meg tudják fogalmazni céljaikat, ki tudják fejteni magukat közös

szimbólumokkal, kitartóak és hatékonyan kommunikálnak, talán érhetnek el sikereket. Az biztos, hogy az egységhez bizalom kell, a közös cselekvéshez pedig erős közösségek. Érezzük, hogy ez utóbbi a közösség-szervezés terepe.

Mi is évek óta dolgozunk a közéletben aktív közösségek szervezésén, a szövetségek építésén, az emberi kapcsolatok erősítésén. Tavaly ősszel egyik munkatársammal közösségi vezető képzést tartottunk Kunbányán. Olyan emberekkel gondolkodtunk együtt, akik a közösségekben húzó emberek. A három napos képzés végén a résztvevők petíciót nyújtottak be nekünk és a CKA-nak. Az aláírásukkal hitelesített óriáspapíron azt „követelték” tőlünk, hogy hívjuk össze az összes közösséget, akik valaha részt vettek a képzéseinken. (Egy ilyen vállaláshoz persze az egész falut ki kellene bérelni, hiszen többbezen fordultak már meg nálunk az évek során.)

Ezek az emberek azt látták meg, ami egy ideje már számunkra is világos, hogy a CKA erőterében lévő csoportok erős, dinamikus, a helyi közéletben érdekeiket képviselni tudó közösségekké értek.

Úgy éreztük tehát, itt az ideje, hogy a 2018-as év az egyébként különböző ügyeken dolgozó csoportok közös cselek-

NÉVJEGY

Sebály Bernadett, közösség-szervező, tréner és mentor. Végzettsége szerint kulturális antropológus, jelenleg a CEU Közpolitika szakán végzi tanulmányait. A hatalom társadalma vagy a társadalom hatalma? A közösség-szervezés alapjai c. kötet szerkesztője és számos cikk szerzője. Korábban hosszú évekig dolgozott nemzetközi jogvédő szervezeteknél kampánykoordinátorként és sajtófelelősként. Közösség-szervező tapasztalatait A Város Mindenkié tagjaként szerezte, ahol 2009-2017 között volt aktivista.

véséről is szóljon. Igaz ugyan, hogy a negyedévente szervezett közösség-szervezői találkozók, ahogy a képzések és a nyári egyetemek eddig is a szélesebb közösségi összefogás támogatásának a terepei voltak, amiből születtek is együttműködések. Idén azonban többet akartunk.

Következtek a 2018-as országgyűlési választások, tálcán kínálta magát a feladat. Képviseljük a jelöltek felé a közösségek ügyeit, és vonjuk be ebbe a választópolgárokat, hogy minél tájékozottabban szavazzanak. A közösségek Szabolcstól Baranyáig választási fórumokat hívtak össze, elküldték a képviselőjelölteknek a kérdéseiket, képviselték a médianyilvánosság előtt a számukra fontos ügyeket, a választások előtt szavazásra mozgósították a választókat, a választások után pedig felléptek a visszaélések ellen. A munka támogatására közéleti beszélgetéseket és képzéseket szerveztünk a Political Capital-lel, illetve a TASZ-szal és a Közélet Iskolájával közösen; továbbá információs honlapot készítettünk, ahol kiértékeljük a pártprogramokat, és ötleteket adtunk a cselekvésre.

A politikai környezet természetesen a mi munkánkat is hátráltatta, pl. lejárató kampányokkal vagy a korlátozott médiahozzáféréssel, vagy azzal, hogy a kormánypárti képviselők csak a saját szavazótáborukhoz beszéltek és minden társadalmi vitát bojkottáltak.

Márciusban további szervezetek és közösségek bevonásával egy kampányhétet erősítettünk rá a választási mozgósításra. Több mint 50 közöség és szervezet kap-

csolódott be több mint 20 településen, aminek eredményeképpen offline és online több mint 26 ezer emberhez sikerült eljutnunk.

Tudtuk, hogy erőforrásaink nem teszik lehetővé, hogy nagyobb hatáskörrel dolgozzunk, de több évre előre gondolkodunk. A közös cselekvés során sikernek értékeljük, hogy a választás körüli aktivitás nem tabu többé, hanem eszköz a közösségek munkájában.

Komolyan vettük a petícióban beterveztett kéréseket is. A nyár közepén közel 100 résztvevővel megszerveztük az első Országos Közösség-szervező Találkozót. Helyzetet értékeltünk, kapcsolatokat kötöttünk, megerősödve folytatjuk utunk.

Közös munkánk eredménye, hogy sikerült felmutatni, az állampolgári közösségeknek (a civil szervezeteket is ide sorolva) igenis lehet véleményük a nyilvánosság előtt az őket képviselő jelöltekről és programjaikról. A „civiliek nem politizálnak” félreértésben is sikerült előrébb lépni: a közéleti aktivitás

közösségi feladat, beleértve a politikai döntések véleményezését, alakítását. Azt gondoljuk, a mozgalm-szervezési igény (új-bóli) felbukkanása is ebbe a politikailag tudatos, közéletben szerepet vállaló civil önképbe illeszkedik.

Ami biztos, hogy ha párbeszéd-en alapuló társadalomban szeretnénk élni, sok száz olyan közösségre van szükségünk, akik részt vesznek a helyi közéletben, és sok száz olyan emberre, akik közösség-szervezőként segítik ezt a folyamatot.

Sebály Bernadett
írása

Kunbábony, ahol minden a közösségről szól

– Mit jelent(het) Kunbábony a program- ban résztvevő közösségek, közösség- szervezők számára?

– Onnan indítanám, hogy mi „Kunbábony” egyáltalán, és hogy mit „keresnek ott” a résztvevők. Az, hogy a Civil Kollégium Alapítványnak van egy saját képzési központja meghatározza azt, hogy az alapítvány fejlesztési folyamataiban részt vevő közösségek ide jöjjenek tanulni. Itt olyan körülményeket teremtett az Alapítvány, amelyek lehetőséget adnak arra, hogy a közösségi munkát végzők - akár helyi aktivisták, akár szakemberek -, a mindennapi munkájukból kiszakadva tudjanak együtt lenni, egymástól, gyakorlott szakemberektől, tanároktól tanulni. Ez felszabadító lehetőség.

A program résztvevőinek az életében ugyanazt jelenti Kunbábony, mint a Civil Kollégium számára: van egy közösségi helyük, találkozási pontjuk. Ahogy az elmúlt 20 évben, most is itt zajlanak a fejlesztői-szervezői programok találkozási, és itt valósul meg a közösségi vezetők kép-

zése is, akiket már a közösségszervezők invitálnak meg ide a saját közösségükből. Fontos alkalmak ezek a munkájukban, itt találkozhatnak az ország legkülönbözőbb pontjain dolgozó emberekkel, akik nagyon hasonló problémákkal küzdenek. Megtalálhatja a közös pontokat az, aki Pécsen vagy éppen Mátészalkán dolgozik a közösségéért.

– Mi vár Kunbábonyban a látogatókra?

– Kunbábony egy tanyabokor, amelynek régi iskolaépületéből alakította ki a Civil Kollégiumot az Alapítvány. A kényelmes, több mint 20 főt befogadó szálláshely, konyha, étkező, közösségi helyiség mellett a hatalmas kert is számos lehetőséget rejt - olyan lett, amilyennek szántuk, álmodtuk a funkciók alapján. Az alapítvány 21 évvel ezelőtt azért hozta létre ezt a képzési központot, hogy mindazt a tudást, ami a közösségi munkához kapcsolódik, itt sűrítse össze és adja át, az egész hely ezért is lett emberléptékű és természetesen kialakítású.

NÉVJEGY

Mészáros Zsuzsanna szociológus, tanár. 1989 óta tagja valamilyen civil szerveződésnek, 1993-ban kezdett el közösségfejlesztést tanulni. 1997-ben költözött Kunbábonyba, amikor a Civil Kollégium megnyitotta kapuját a közösségi tanulás előtt. A térségben 15 évig közösségfejlesztő munkát végzett, mellette az ország más részein is részt vett fejlesztő munkákban. Egyik alapítója a Kunbábonyi Tízek Közösségi Szövetkezetnek, mely 2011 óta a Civil Kollégiumot üzemelteti. Közösségfejlesztést és közösségi vállalkozásra felkészítést tanít.

Aki idegenként jön ide, az is jól érzi és könnyen megtalálja magát ebben a befogadó közegben, ami sokkal több egy szállásnál. Kifejezetten inspiráló a közeg és a környezet.

Azt sugározza, hogy itt nem vagy egyedül a problémáddal, de megoldást is tudunk együtt találni rá. 21 évvel ezelőtt még nem pontosan úgy működött, ahogyan most, ami a fizikai fenntartását illeti, de mindig is sugározta ezt a közösségi szellemiséget. Azzal, hogy most már szövetkezet üzemelteti a házat még hozzájön az is, hogy egy közösség látja el azokat, akik közösségi munkát végeznek. Szerintem ez is ad hozzá plusz energiát: látják, hogy mire képes egy közösség, ha jól működik.

– A közösségi, illetve természetközeli jellegnek fontos eleme, hogy fenntartható módon „üzemel” a ház és környéke. Miben áll ez?

– A fenntarthatóság számunkra nem pusztán gazdasági és nem pusztán környezeti kérdés. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a közösségi üzemeltetés a fenntarthatóság záloga. A környezeti adottságokban is nagyon sokféle lehetőség rejlik. Prezentálni tudjuk, hogy hogy lehet a környezetünket megővni, hosszú távon fenntarthatóvá tenni. Olyan egészen egyszerű dolgokról van szó, mint a szelektív hulladékgyűjtés, a kerti zuhany nyáron, a szabadban főzés lehetősége, a vegyszermentes kert, és hogy mi mindent újrahasznosítunk, például az

üvegházunkat az épület régi ablaküvegeiből építettük meg. Mindezek inspirálóak lehetnek a látogatóink számára, arra hívják fel a figyelmüket, hogy mindenki az adottságoknak megfelelően tehet valamit a fenntarthatóságért.

– Kultikus jellege van a civil világban Kunbábonynak?

– Az elmúlt 21 évben nagyon sok civil területen tevékenykedő önkéntes és szakember fordult meg itt. Az országos sajtója minimális volt, nem onnan tudtak az emberek arról, hogy Kunbábony létezik, hanem a civil

világban szájról szájra terjedt a híre. Ennek egyik alapja volt a Közösségeket Támogató Hálózat, amelynek közösségfejlesztő tagja volt minden megyéből, majd a közösségszervezők egyre bővülő hálózatának működése során egyre többen érkeztek, egyre több helyről ide, sokan visszajárók lettek és hozták a közösségük tagjait is. A Nyári Egyetemekkel együtt több ezer ember fordult itt meg az elmúlt két évtizedben. Ha egy civil meghallja a nevet: Kunbábony, tudják, hol van és mi van itt.

Ha egy olyan embernek kellene leírnod Kunbábonyt, aki soha nem hallott róla, akkor mi lenne az a három mondat, amivel ezt megtennéd?

Egy olyan nyitott közösségi tér, amiben minden a közösségről szól. Akik ide jönnek, azok egy közösségből jönnek, azért dolgoz-

Nyári Egyetem

nak, és amit itt tanulnak, az is a közösségekről szól. Maga az egész helynek van egy közösségi szellemisége, ami áthatja magát a fizikai teret és a tartalmat is. Természetközeli hely, ami otthonos és barátságos, ami-be nem kell magát senkinek feszélyezetten éreznie, nyitott és befogadó.

– Mi a legnagyobb kunbábonyi esemény, a Nyári Egyetem titka?

– A Nyári Egyetemet eredetileg a Közösségfejlesztők Egyesülete hozta létre, majd elindult a Nemzetközi Nyári Egyetem, amit a Civil Kollégium Alapítvány koordinált, tavaly startolt a közösségszervezők nyári egyeteme, nyári találkozója – tehát nem egyféle Nyári Egyetemről beszélhetünk, hanem olyan közösségi eseményekről, amelyek nagyon sok, akár több száz hasonló érdeklődésű embert vonzanak. Találkoznak

és megosztják egymással a tapasztalatait, dilemmáikat, tudásukat. Egészen különös hangulata van ezeknek a találkozóknak, mert amellet, hogy alkalmat adnak a tanulásra, rengeteg barátságoknak is a találkozási felületei. Itt jöhetnek össze egymástól távol lakó, de nagyon hasonlóképpen gondolkodó emberek.

– Merre tart most Kunbábony a folyamatos fejlődésben?

– Az elmúlt években drasztikusan csökkent a civil szervezetek bevétele, így kevesebb pénzük jut arra, hogy képzésekre küldjék a tagjaikat. Kevesebb képzési alkalom van, de az infrastruktúrát ki kellene használni. A legfőbb tevékenységi körünk továbbra is a közösségi képzés marad, de az új, a rekreáció irányába mutató elemeknek is lesznek közösségi vonatkozásai.

Köszönjük az együttműködést és támogatást partnereinknek:
az Open Society Initiative for Europe-nak (OSIFE),
az Ökotárs Alapítványnak,
a Great Lakes Consortium for International Training and Developmentnek,
a European Community Organizing Networknek (ECON),
és minden hazai és külföldi közösség-szervező társunknak és szervezeteiknek.

